Plymouth Pa. 17 d. Sausio.

Ateinanczią nedėlią (22 d. Sausio) daugelis lietuviszkų draugyszczių laikys metinius meeting'us.

Daug, žinoma, susirenka per metus visokių dalykų, kuriûs reikia atlikti tą dieną. Szįmet prie tų visų prisideda da vienas, kurį galime skaityti už svarbiausią, butent klausymą apie prigulėjimą į „Susivienijimą Lietuvių Katalikų Amerikoje".

Daug jau kartų buvo raszyta „Vienybėje" apie tą dalyką ir kûaiszkiausiai buvo iszrodytas naudingumas, o ir reikalingumas visų musų susiriszimo į vieną burelį. Sziame gazietos numerije nekalbėsime apie „Susivienijimo" geras puses, tik isztariame kelis žodžius, kad primįti broliams lietuviams tą viską, kas buvo jau raszyta tame dalyke. Kiekvienas geras tėvynainis lietuvis, kuris rupinasi apie savo brolių gyvenimo pagerinimą ir savo lietuviszko vardo pakėlimą, tegul pasirupina atsimįti, kas buvo raszyta „Vienybėje" apie „Susivienijimą", įpacz nû pereitų metų seimo MtCarmelije, ir, apsvarstęs tą visą tegul nepasiskupina ir kitiems savo broliams, tos pat draugystės sąnariams, iszaiszkįti, kas tai yra „Susivienijimas", kad tokiu budu visi, įgavę apie tą dalyką tikrą supratimą, galėtų draugystės rodoje už gerą dalyką atidûti savo balsą. Sziame dalyke viskas beveik priguli nû draugystės vyriausybės, beje perdėtinių ir sekretorių, kurie vesdami visokius draugystės reikalus ir apturėdami isz visur žinias, daugiausiai gali savo draug-sąnariams paaiszkįti ir apie „Susivienijimą". Reikia tikėtis, kad draugyszczių virszinįkai supras tą savo urėdo svarbą ir pasirupįs kûgeriausiai atlikti savo pareigas (pavidnastis).

N. 49 „Vienybės" pereitų metų yra apraszytas „Susivienijimo" seimas ir padûta jo konstitucija. Draugyszczių virszinįkai privalo iszskaityti savo draug-sąnariams tûs straipsnius isz „Vienybės" ir paaiszkįti, kaipo daugiaus žinantiejie, nesuprantantiems kokio nors punkto. Kiekvienas lietuvis, kuriam tik bus iszaiszkįta „Susivienijimo" uždûtė, neatsisakys nû prigulėjimo į jį. Taigi ant metinių susirinkimų daugelis draugyszczių be abejonės nutars pristoti prie „Susivienijimo Lietuvių Katalikų Amerikoje", parodydami tokiu budu, kad jie turi vieną motiną tėvynę — Lietuvą.

Jeigu kur pasitaikytų, kad dėlei nesusipratimo nekurių draug-sąnarių draugystė negalėtų prigulėti prie „Susivienijimo", tad sąnariai, norintiejie buti „Susivienijimo" draugais, gali įsteigti „Susivienijimo" szakas, iszrinkdami tam tikrą vyriausybę, kuri turės susineszimus su centraliszka „Susivienijimo" vyriausybe.

Draugyszczių virszinįkai da apie vieną dalyką neprivalo užmirszti, butent praneszti „Susivienijimo vyriausybei savo antraszus ir dûti žinią, kada uždėta draugystė, kiek sąnarių turi ir kiek prie „Susivienijimo priguli. Tas viskas yra reikalingu dėl apgarsinimo laikrasztyje, kad visas svietas žinotų apie tokias draugystes ir jų gerą dalykų vedimą bei darbavimąsi ant lietuvystės dirvos.

— Pastaramė laikė pas mus, Amerikos lietuvius parėjo į madą uždėdinėti naujus laikraszczius: antrą pusmetį pereitų metų apturėjome du nauju laikraszcziu. Dabar girdime, jog da trįs musų draugai — nauji laikraszcziai-žada užgimti, butent: 1) Baltimorėje, nedėlinis laikrasztis, organas „Mokslo Draugystės", 2) Pittsburgh'e ir 3) Shenandoah'e.

Dieve dûk, kad kûdaugiausiai butų laikraszczių — žmonės daugiaus priprastų prie skaitymo — bet kad tik nereikėtų uždėtojams laikraszczių turėti gėdos, kada, neapsimislydami pradėję darbą, negalėtų jo atlikti. Kurie ketina uždėti naują laikrasztį, tegul gerai apsižiuro ir pasirengia, kad nereikėtų jų organui, vos užgimus ir da nesustiprėjus, mirti.

Taipogi naujai užgimstantiejie laikraszcziai privalo pasirupįti ir apie savo pavirszutinę formą, kad jų statraszas ir kalba nors sziek tiek tiktų prie dabar vartojamų musų laikraszcziûse (pav: „Ukinįke"). Tokia musų roda!

Isz Lietuvos.

— *Vilniuje* dabar stato naują maskoliszką didelį teatrą dėl patraukimo prie jo vietinės publikos. — Ant Muravjovo paminklo surinkti pinigai, tik dar nežinia, ant katros vietos, kurioje miesto dalije stovės.

— *Kauno* rėd. Po Jonava ant Liepojaus gelžkelio buvo gana liudnas atsitikimas. Gelžkelio trukiu važiavo toks vyras, kurs rodo fejerverkus (visokių spalvių [borvų]) ugnių. Taigi tas fejerverkeris paėme su savim į vagoną tûs fejerverkus. Tie sukratyti važiûjant pradėjo szaudyti. Užmuszti tapo tame vagone 24 žmonės, tarpe tų ir pats sztukorius, 7–8 sužeisti, vagonas užsidegė. Tie kurie, trukiui einant, szoko per vagono langą, iszsilaužė rankas, kojas, kiti sudegė. Ant stotės (stacijos) degantį vagoną atkabino, idant toliau ugnis nesiplėstų. —

Ant stotės Benen, Jelgavos gežkelio lokomotyva (inžinas) sutrynė gelžkelio sargą. Toki tarnai yra dransus. Taigi jam prie pat relsų bunant kailiniai už lokomotyvos užkliuvo ir į mažus szmotus sudraskyti liko. Nukirto jam rankas, kojas, sulaužė szonkaulius ir galvą. Liudinįkai kalba, kad ans grįžo isz krikszty nų, bet girtas nebuvęs. Asztûnerius metus tarnavo ant tos vietos.

Po daugel vietų Žemaiczių ir Lietuvos girdėtis, kad bajorai kaskart dėl lietuvystės prilankesniais pasidaro. — Yra vis didesnė viltis, kad spauda bus daleista, nes valdžia ir gubernatorei pradeda pažinti savo liudną padėjimą musų szalije, Prusams ir Amerikai įtekmę darant. Toji lietuvystės agitacija kû labjaus per jaunûmenę platinas, tûm labjau, kad lenkų inteligentai netur' jau vilties dėl lenkystės atkėlimo. Lietuviszkos agitacijos paslaptis, kaip kožna paslaptis tur' daugel patraukimo, tûm labjau, kad tame tylame laike nėra nei jokio kitokio sujudėjimo. Lietuvystė dabar yra klausymu akyvu, į katrą daugumas atkreipė savo akis. Ant kožno mažne susirinkimo augsztesnioje draugystėje žmonės apie tą klausymą kalba, pradeda žinovų užklausinėti apie lietuviszką literaturą, giminę, tam tikrus dėl kalbos lietuviszkus žodžius, klausinėti apie knįgas, kurios galėtų supažindinti su tûmi reikalu. Kiti jau pradeda kalbėti, kad dėl lietuvių aukso laikas ateina. —

— *Szaulių paviete*, Krûpių parakvijoje szeimyną keiczia (maino) ant szvento Mikolo. Grudžio mėnesyje. Bernų metinė alga daeina sulyg 80 rublių, kuriûs czia vaikiais vadin, o mergoms 30 rublių, kurias czia vadin mergiums. Saloczių parakvijoje Panevėžio paviete bernams moka 50 rublių algos, o mer-

goms 18–20 rub.

Szaulių paviete gaspadoriai rugoja, kad jų „dvasiszkus“ vaikus valszcziaus iszkaloje „uczitelis“ (mokįtojas maskolius) tiktai sugadina. Tie „uczitelei“ daro aklą buntą priesz teisybę, dorybę, kunigus, lietuvystę, ponus. Tas tikt yra geru anot jų, kas yra maskoliszku ir pravoslavnu. Norėtų jie visą dabartinę tvarką (parėdką) isz pamato iszversti, kad tikt savo padarytų. Mokina vaikus priesz savo tėvus, gimines, tikėjimą, žodžiu sakant, ant kožno žingsnio demoralizavoja (isztvirkina). — Galės iszsipyldyti sz. Evangelijos žodžiai; kuri sako: „kas su kardu kariauna, nů kardo ir žųsta!“ Tos visos nedorybės galės paskiau ant paczių maskolių atsiversti. — Gal jau viskas labai aiszkiai daroma, kad patys žmonės numano, kad „uczitelei“ jų „dvasiszkus“ vaikus gadina. Ten jų nieko gero nemokin', tikt maskoliszkos kalbos. Czia nereikia, idant ko vaikai iszmoktų, kad tikt maskoliszkai iszsimokinę kvailiais butų. Per tat svieto daugumas dabar prie lietuviszkų knigų kabinas, kurios ir suprantamos ir pamokamos. „Apžvalga“ Lietuvoje ků labjau pasigarsina. — Ant gaspadorių, kurie vaikus į iszkalą neleidžia pinigų sztrůpas valdžia uždeda. Tiktai tada gali nů nenaudėlių „uczitelių“ atsikabinti, kada leidžia vaikus į kitas, augsztesnes mokylas (iszkalas).

Taigi dabar Maskolijoje klausymas: ar iszgalės valdžia tamsybę užvests ir despotizmą pastiprinti? ar turės pasidavus dirbti dideles reformas (atmainas)?

Dabar ant vietinių turgų ir Kurszůse eina konkurencija žemaitiszkų svogunų (cibulių) su maskoliszkais, kurie yra daug kietesni ir macnesni. — Szaulių paviete, Krůpių parapijoje svogunų daugumą svadina, pardůdami ant pudų po 45 kapeikas, ant purų po 1,70—1,80 kap. Nuveža jůs net į Rigą pakol dar nėra diktų szalnų.

Isz Panevėžio pavieto nů Lauksodžio ir kitų pusių veža jau į Rigą iszmintus linus, pardůdami ant akmens (birkos) po 45 rublius. Ano kraszto linai, o įpacz apie Rokiszkius yra geriausi ant viso svieto. Czia anůs mirko ir iszminti anie yra jau ne geltoni, bet balti kaip szilkai. Czia jie užauga sulyg žmogaus jůstai. Sėmenys jų labai didelės. Czia nukertą jų galvas apižales ir džiovina ant žardų, paczius linus mirkydami. Kitur Lietuvoje, kur nemoka su jais apsieiti, o lineliai nedideli užauga, numusza jų galvas, o paczius kloja. Linų spalva (borva) ten yra geltona.

Vilniuje įsteigta dabar yra archeologiszkoji komisija, dėl surinkimo į rusų rankas senoviszkų Lietuvos dalykų, supirkimo jų nů lietuvių. Sziokiu budu stengias nů lietuvių atimti visus ženklus jų senovės augsztos kulturos. Komisija ateinantį metą darys vasaroje savo susirinkimą Vilniaus mieste. Dabar tarpe žinovų (specijalistų) yra iszsiuntinėti rasztai su užklausymais archeologijos dalykůse.

Gazietos neraszo isz nenoro paplatinimo tarpe žmonių baimės (nes tas per valdžią uždrausta), apie choleros tikrybę. Patyloms vienok sznabžda, kad *Petropilėje* isz influenzos ir choleros mirszta po 40 žmonių ant dienos. — Laukdami choleros ir ant pavasario ketina dabar per Kalėdas jaunůmenes neleisti isz seminarijų ir iszkalų, o laikę vakacijų paleis nů 1 Biržio, isz baimės, kad tarpe jaunumenės cholera nepasiplatintų.

General—gubernatoriai ir gubernatoriai Lietuvos norėdami nů valdžios augsztesnių ženklų ir algų gauti apsiėmė Lietuvą per deszimts metų į gudus iszversti, bet cecoriaus giminė, po tą krasztą besilankydama, žmonių tarpe tikt lietuviszką ir lenkiszką kalbą girdėdami, apie melagystę persiliudijo ir datyrė, kad to czia be gvolto negalima padaryti.

Neseniai ciecorius pro Vilnių važiavo ir, vagone budamas, liepė prie savęs paszaukti kelis augsztesnius urėdnikus apart Kochanov'o, kuris ant to karto nepaszauktas budamas, lig per nosį gavo ir, sako, per tat savo politiką turėjo atmainyti. — Dar praszcziaus, kad nů vietos, kaip sznabžda, bus atstatytas, o ant jo vietos busiąs ciecoriaus giminaitis.

— *Resiainių pavietas.* Jurbarke aficierius dragunų pulko Biczkovas nuszovė žydelką.

Resainiůse trys panos Valentinavicziutės (katalikės) kromą uždėjo.

p. M. nů Resiainių siuntė į Szaulius pro Szilavą tris furmankas. Per Dubissą upę važiůjant, sulyg tai upei nedavažiavus nů kalno besileidžiant užpůlė plėszikai. Daug daigtų pagrobė, o viens žmogus isz trijų, kurie prie furmankų buvo, suvisum prażuvo. Du vyru, kurie atliko, liudija ant kelių pažįstamų vyrų, kuriůs Szilavos uriadnikas suėmė. Nežinia, ar tas tretysis pabėgo, ar paskandintas Dubissoje tapo.

Ant plono Dubissos upės ledo buvo keli atsitikimai užlužimo, o tarpe tų ir ponia F. nů Resiainių pusės ant tos upės užlužo. Sumirkusi ir perszalusi butų sveikatą pateriojusi, kad nebutų ant karto reikalinga pagelba padaryta.

— *Kauno paviete*, Eirioga-loje, kaip jau seniai žinote, viens kupczius žydas ketino dėl vilnų verpimo masziną pastatyti. Labai gudriai pasielgė, nes sunaudojo Dubissos szaunų vandenį. Anas tur maluną ant tos upės, o dabar prie to verpiamą masziną pritaisė.

— *Suvalkų rėdyba.* Kada tai seniau, kaip maskoliai sako, Zapyszkės kunigas buvo tům prasikaltęs, kad žandarui pas jį atvažiavus su žinia, kad pasimirė isz giminės caro vienas sąnarys, ans kunigas pasakęs iszeinant žandarui: „vienu biesu (velniu) bus dabar mažiaus“. Ar teisingai, ar neteisingai žandaras apie tai daneszė augsztesnei valdžiai nežinia. Kunigas sedėjo pusę metų kalinėje, o dabar liepta jam isz Lietuvos iszva žiůt ant „paselenijos“ į kokį nors už Lietuvos rubežių Maskolijos miestą. Ans apsirinko sau ant gyvenimo Jelgavą, bet, czia gubernatoriui jį nepriėmus, į Smolenską pasidavė. Jeigu ir tas jį neprims, tai ir stumdįs jį isz vietos į vietą, po visą Maskoliją.

Gelgudiszkių dvaras, kur pp. Zanas, Baltutis ir kiti nupirko, apie kurį pirmiau rasziau, důda gryno įeimo 60,000 rublių ant metų. Baronas Keidelis paėmęs už jį 850,000 rublių iszėmė dėl savęs tikt szeszis stainavus (stoninius) arklius, kuriůs į karietą įkinkęs, iszvažiavo, regis, į Prusus. Bar. Keideliai tą dvarą gavo nů laiko Prusų vieszpatavimo tame kraszte, kuris karaliszkas buvo. Prie to dvaro su palivarkais buvo užlaikomas arklių auginimas — stadnina, kurią nauji dvaro pirkėjai iszpardavę, gavo 36,000 rublių. Užlaikymas tos „stadninos“ darė trotos (blėdies, deficito) ant metų po 11,000 rub. Ne seniai buvo ant tų dalykų taksa. Pribuvo ant jos ir viens ponas isz Vilniaus. Tas ant apcieniavoto arklio ant 400 rublių uždėjo dar 10 rublių ir tai ne isz reikalo, bet tikt dėl to,

kad augszcziau pavaryti. Ant to taksotoriai nežiurėjo, primetė jam tą arklį, nes daugiau nieks neatsiliepė. Ans turėjo 410 rub. užmokėti, o paskui kaipo nereikalingą už 240 rublių pardůti. Jůkai nenusidavė nes ans 170 rublių trotijo

12 N „Austrumo“ latviszko laikraszczio atsiranda biographija (gyvenimo apraszymas) musų garsingo biographo Silvestro Baltromaiczio, kuris Petropilėje gyvena.

Gal ne visiems žinoma, koki įtekmingi lietuviai kitą syk Petropilėje gyveno. Sztai Antanas Edvardas Odincas savo gromatoje prie Julijono Korsako isz Petropilės raszytoje 26 d. Gegužio 1829 m. (Listy z Podróży, I, 63) pasakoja apie *Kaprą Želvetrą* advokatą ir plenipotentą, kuris budamas žmogumi labai gůdojamu ir teisingu vedė Petropilėje daugel poniszkų provų isz Lietuvos ir, iszkilmingai gyveno. Pas jį ateidavo tankiai ir kits lietuvis tepliotojas (malorius) Arlauskis (Orlowski), kuris ant padůto popieriaus greitai galėdavo atpieszti paiszeliu, atramentu, o jeigu plunksnos nebuvo ir pirsztu, į atramentą pamirkytu, labai nutikusius paveikslus ir tai labai greitai, nes per czvertį valandos. Praszė ten esanczių sveczių padaryti ant popieros penkis diktus taszkelius, kaip nors pastatytus, o tarpe tų ans teplionę padarydavo. Vieną kart atsitiko, kad giliai į kalimoriu plunksną pamerkęs ant popieros didelį laszą (žydą) padarė, mandagiai vienok ir tą sunaudojo, nes isz to laszo padarė žydo lapinę kepurę, patį žydą atpieszdamas. Sako, kad ans galėtų didelius pinįgus uždirbinėti, nes yra pagarsėjęs, bet kad baisiai tingi dirbti.

Jau „Auszroje“ buvo paminėta apie Karoliną Pronevską, kuri jau seniai mirė, o kuri netikt apie lietuvius maloniai Vilniaus lenkiszkame laikrasztyje „Teka Wileńska“ raszė, bet ir rankraszcziůse lietuviszkas eiles paliko, regis, po Daukanto įtekme budama. Ar negalėtų kas apie tą gerai sužinoti?

Žinoma man yra, kad ir Dorpato universiteto studentai bajorai lietuviai, isz Telszių pavieto paeinantiejie, po 1831 metų raszė eiles žemaitiszkoje tarmėje, kurias pats macziau, bet dabar kaszinkur užsimetė. Mat ir aname laike lietuvių mįslis bajorų tarpe buvo pasiplatinusi. Isz ukinįkų lietuvių aname laike galėjo tikt tie iszkilti, kurie ant Daukanto, Juzumavicziaus, daktaro Girsztauto, Tamulavicziaus ir kitų paveikslo bajoriszkas popieras iszsirupino ir per tat iszkilti galėjo. Tada dėl ukinįkų visoje Maskolijoje apszvietimas uždraustas, o bajorų rankose visa galybė. buvo.

Paskui ciecorius Aleksandra II, po įtekme Napoleono III Prancuzų ciecoriaus budamas, daug skaitlingesnius ukinįkus paleido nů baudžiavos, norėdamas sziokiu budu bajorus į nagą suimti, kas jam ir nusidavė, 1863 m. lenkų dvasią nugalėjus, o ukinįkus prie valnybės, turto ir apszvietimo prileidus. Dabarnyksztė vienok valdžia patėmijo, kad ukinįkus paleidus socijalizmas atsirado, per tat dabar vėl nor‘ bajorus iszkelti, bet vargu tas nusidůs.

Szlajų kelias vis taisos, po biskį vis sniegas krinta. Turėjome abejonę per kelias dienas, atadrėkį turėdami, kad sniegas pabėgs, bet dabar vėl szala.

Sveikinu jumis visus su ateinancziais Naujais metais ir Kalėdų Szventėmis. Szlajų keliui atsiradus, pradėsiu daugiau po Lietuvą važinėti ir daugiaus jums praneszių. Laukkite isztempę ausis, manno žinias skaitydami, nes ant ateinanczių 1893 metų daug daugiau akyvų žinių atsiras, jeigu, lyg tas musų senovės tepliotojas Arlauskis, nepatingėsiu.

21 d. Grůdžio 1892.

Žaltys.

— *Senapilė.* Žmonės buvo persitikrinę, kad valdžia niekados neuždės akczyžės ant szipulukų (brėžukų) gaso ir druskos, dėlto, kad be tų daigtų negal apsieiti nei viens, kad ir vargicziausias, žmogus. Vienok žmonių spėjimas neiszsipildė. Ant szipulukų (deguczių, zapalkų) uždėta akczyže jau 4 metai, o szįmet uždėjo akczyžę ant gaso (naftos) ir druskos. Pirmiaus maskolius palaukdavo su uždėjimu naujos akczyžės iki Naujų Metų, o szįmet matyt kad pristoko jam pinįgų, kad uždėjo akczyžę ant virszuj‘ minėtų daigtų nů 1 Grůdžio 1892 metų, tai yra visu mėnesiu priesz Naujus Metus. Padidino taipos-gi akczyžes ant degtinės ir alaus, per ką ir tie gėrymai truputį pabrango. Metas nů meto iszmislįdami naujus pinįgų isztraukimus ant naudos valstijos iždo, maskoliai slogina vis labyn savo padonus, kuriems ir taip jau kartu gerklėj‘. Jau žmonelės taip apsiprato su tům, kad, nors gyvena labai sunkiose iszlygose, nė nemislija, kad gali sulaukti kokį palengvinimą, o tik artinantės Naujiems Metams, laukia kokios naujai „galvoczių“ iszmislytos akczyžės, arba kitos nasztos.

Jei ant lietuvių su visu smarkumu krinta maskolių „kanadžėlai“, tai žydai, tie „smarvės“ ir „pelės“, kaip jůs vadina, labai vikriai iszsisuka nů jų sloginimų, o kaip kada da ir pasinaudaja isz jų dėl savo labo, kaip tai dabar padarė Senapilės žydai. Senapilės virszinįkas (naczelnįkas) nusprendė, kad žydai — mėsinįkai per daug lupa už mėsą, imdami nů svaro po 10 kapeikų ir prisakė, kad daugiaus neimtų, kaip po 8 kapeikas nů svaro. Ir kas isz to? — žydai — mėsinįkai dabar daugiaus nejima ant svaro, kaip po. . . . 18 kapeikų; ir miesto gyventojai da turi džiaugtis, jei gauna mėsos, nors taip brangiai mokėdami. Žydai dasiekė to tokiu budu: visą pasturgalinę mėsą, kaipo „trepną“, pardůda „podriadczikams“ ir-gi žydams dėl kariumenės, o savo krautuvėse laiko tik pirmagalius galvijų, kaipo „kaszerną“. Jei atėjęs kas į krautuvę klausia žydo, ar turi mėsos, jis atsako, kad yra tik „koszernos“, kuri yra brangesnė, nes po 18 kapeikų ant svaro. Pirkikas eina pas kitus mėsinįkus — žydus ir visur radęs jůs lygiai susitarusius, tur noroms — nenoroms mokėti tiek, kiek žydai reikalauja. Žydams taip nesisektų, jei butų mėsinįkų ne žydų; teisybė, yra Senapilėj‘ keletas mėsinįkų — vokieczių, bet jie laiko tik kiaulieną, o ne galvijieną, kurią miesto žmonės labjaus mėgsta.

Tokiu budu žydai savo vienybe ir suktumu apverczia ant niekų ir kitus valdžios įstatymus, iszdůtus dėl to, kad sumažįti, vodingumą žydų dėl kitų tautų, tarp kurių jie gyvena. Taip, visiems yra žinomas įstatymas, uždraudžiantis žydams laikyti karcziamas kaimůse. O ar daug yra ant kaimo karcziamų, kuriose butų szinkoriais ne žydai? Moka jie taip apmonyti akis lietuviams, kad koks nors iszsižiojėlis iszsijima ant savo vardo patentą, o paskui žydas dailiai sav szinkůja ir aplaižo visą kaimą. Ir visi aplinkiniai gyventojai netik tam neperiszkadyja, bet da džiaugiasi, kad žydai taip gražiai kyla ir tunka nů jų prakaito.

16 Grůdžio numirė kunigas

Simanas Varkaila, prabaszczius Szunskų. Dar keliais metais priesz savo myrį iszsistatė ant szventoriaus Szunskůse sklepą, kur butų palaidotas, jam numirus, jo kunas. Ant sklepo buvo pastatyta didelė ir puiki stovyla Motinos Szvencziausios. Iszsirupino nů maskolių vyriausybės, kad daleistų jį palaidoti į minėtą sklepą, o ne ant kapinių. Bet kada jis numirė, atsirado tokių parapijonų, kurie pirmiaus nesutiko su prabaszczium, o dabar padavė praszymą maskolių valdžiai, kad nedaleistų jį laidoti į sklepą, tik, kaip visus, laidotų ant kapinių, o patį sklepą su stovyla visai nů szventoriaus praszalįtų, nes esą, ant szventoriaus ir taip per ankszta. Nors Senapilės virszinįkas, kurs labai sutiko su nabasznįku, norėjo daleisti palaidoti jį sklepe, bet nieko negalėjo padaryti priesz parapijonis, ir kunas a. a. kunįgo Simano buvo su didele iszkilme palaidotas ant parapijos kapinių. Ant laidotuvių buvo 24 kunįgai. Vienok da ir dabar nekurie rupinasi iszgauti daleidimą nů valdžios, kad galėtų perneszti kuną į sklepą, dėlto ant kapų taip buvo palaidotas, kad lengva butų isz ten iszimti.

Pereitą rudenį įszėlo vaikėsai, tankiausiai neseniai isz piemenų iszėję pusberniai, taip tarp savęs pesztis, kad negaliu apie tai užtylėti. Supyksta koks vaikiokas už ką nors ant savo draugo ir kad jam parodyti, kad va ir jis yra „vyras“ ir gali „vyriszkai“ atlygįti, perka degtinės tokiems, kaip pats, vėjavaikiams ir paskui gaudo po miestą su jais savo prieszinįką, kurį susigavę, gerokai aptaszo. Tokios pesztynės įpacziai tankios, beveik kas nedėlia atsitinka, Sasnavoj'. Tenai vieną pesztuką neseniai net į smert' užmuszė: vos nabagas po muszio pusantros dienos iszgyveno. Kaip kada tenka nů tokių karžygių ir nekaltiems žmonėms. Taip, Senapilėj' perskėlė su plyta galvą vienam žmogui, kuris tům tarpu ten pasisuko. Kada-gi tai buvo nepaikas žmogus, žinojo ką su jais padaryti: padavė į apielinkės (okružną) sudą, ir dabar tie kariaunįkai szaltu b.zda. Nors tąsymasis po sudus nėra pagirtinu daigtu, bet tokiems kuiliams — pesztukams yra geriausiu pabaudimu.

Tokių pesztynių nieks isz valdžios pusės netrukdo. Zemskiai arba strażnįkai, kuriems tai labjausiai turėtų rupėti, pasislepia, žinodami kur bus pesztynės. Mat, jei kas rengiasi kam žandus skaldįti, pirmiausiai pasikalba su zemskiais: důda jiems pripusti baltakės ir praszo suvis nesikiszti, kur peszis. Ir jau tada spakainiai gali smaugtis, nes nei viens zemskis nepasirodys, o visi bus kitam miesto gale. Abelnai, beveik visi zemskiai ků blogiausiai pildo savo pareigas. Dar negana to: daugumas yra tikri vagys ir dalinasi su vagimis vogtais daigtais. Sugauti vagys, arba ir toki, kurie pirmiaus vogdavo, o paskui pastojo dorais žmonėmis, pats aiszkiai tai pripažįsta.

Kartas nů karto iszgirsti, kad maskoliai tai vienam, tai anram kraszte Lietuvos dusina nekaltus žmones, kurių didžiausia kaltė yra toj', kad jie nemaskoliai. Girdėjau, kad kunįgą Kolytą, isz Zapyszkio apsudijo ant 3 metų isztrėmimo į Kurliandiją už kokius ten menkus žodžius, isztartus priesz maskolius.

V. Stagaras

Laiszkas isz Austrijos.

Podwołoczyska 27 d. Gr. 1892.

Pagůdotas Pone!

Visus numerius „Vienybės“ iki szioliai gavau. Szirdingai aczių. Dabar siunczių Tamistai 7 austr. guldenus kaipo prenumeratą už „Vienybę“ 1893 meto.

Kaipo žinią dėl lietuviszkos teatraliszkos draugystės turiu praneszti, kad lenkiszkoje kalboje pagal S. Baltramaiczio, isz Lietuvos nusidavimų iszėjo dar dramatai:

1) Załuski Józef: Witenes albo tragedia o pomście boskiej [1751] sul: zebranie rytmow etc. II. pusl. 83–175. Warszawa 1754.

2) Chodźko Jan. Litwa oswobodzona czyli przejście Niemna, komedya oryginalna. Mińsk. 1812 8o pusl. 248.

3) Wrotnowska Tekla. Narymund wielki książe litewski, tragedya oryginalna w 5 aktach z ułomkami poezyi. Wilno 1820 8o.

4) Zenowicz Krzysztof. Tragedya albo początek upadku znacznego w W. X. Litewskiem z rękopismu (Atheneum 1845. III pusl. 22–55).

5) Jakubowski Franciszek. Kejstut, tragedya z dziejów Litwy, w 5 aktach, oryginalnie napisana. Kraków 1858 8o pusl.. 58.

7) Turczyński Juliusz. Kiejstut. Dramat wierszem. Lwów druk Winiarza 1861 8o, pusl. 246, 3.

Su gůdone

Stanislovas Jurjeviczia.

Isz Kitur.

— *Suv. Valstijos.* Koki yra girtůklystės vaisiai, parodo neseniai įvykęs atsitikimas mieste Garduerville, Kentucky valstijos. Du žmogu Jonas Barnes ir jo ir szvogeris iszėjo pereitą nedėlią į miestą, kad szį tą nusipirkti. Užsitraukę gerai jie grįžo isz miesto namon ir ant ryt jų susiedas, nematydams jų namůse jokio judėjimo, užėjo į vidų ir rado abudu jůs, o taipogi ir Burneso paczią gulint negyvus ant grindų. Abudu vyrai buvo supjaustyti peiliais ir negyvi turėjo rankoje peilius, su kuriais viens kitą ir nugalavo.

Matyt, kad jie parėję ėmė bartis su žmona ir, ją nužudę, ėmė paskui tarpu savę ėstis ir patys viens kitam smertį padarė.

Tokiu budu prakeikta degtinė ir alus anůse namůse visus 3 gyventojus iszvarė į aną svietą.

Isz Parkersburg W. Va. (14 d. Sausio) praneszama yra, jog paskutiniame laike taip prisnigo tose apielinkėse, kad, negalint ten vaikszczioti trukiams, net badą žmonės turi kęsti. Ir kitose valstijose pereitą nedėlią dėlei didelių pusnynų trukiai (treinai) arba visai sustoti turėjo, arba labai vėlinosi. Daugelije vietų dėlei didelio szalczio turėjo sustoti angliniai fabrikai (brėkeriai), kadągi darbinįkai, kurie ant virszaus dirbo, negalėjo dirbti dėlei didelio szalczio.

— Apie navatną žmogžudystę neseniai papildytą, skaitome angliszkůse laikrszcziůse. 13 metų vaikas isz Brinkley Arkansas Valstijos užmuszė savo motiną. Vaikiszczias tiesdariams (sudžioms) pasakoja, jog jam motina padavusi revolverį ir liepusi szauti į ją. Mažas piktadėjas, rodosi, nesupranta savo piktadėjystės bjaurumo ir lyg apie kokį paprastą daigtą pasakoja apie tai, kaip jis perszovė savo motiną.

— Mgr. Satolli, kuris pirm kelių mėnesių atvyko į Ameriką, kaipo szv. tėvo pasiuntinys, dėl iszriszimo nekurių painesnių klausymų tarpe szios žemės katalikų, nedėlioje (15 d. Sausios) apturėjo telegramą isz Romos, jog szv, tėvas jį paskiria ant visados

apasztoliszku delegatu dėl Suvienytų Valstijų Amerikoje. Taigi dabar Mgr. Satolli bus vyriausiu virszinįku katalikų Suvienytose Valstijose.

— Visasvietinės parodos Chicagoje komitetas iszsiuntė pereitą nedėlią tam tikrą pasiuntinį į Angliją, kad užpraszytų atvažiůti ant parodos Anglijos sosto įpėdinį.

— Suvienytų Valstijų valdžia iszdůda kas mets ant geradaringų įrėdnių (institucijų) suvirszum 125 milijonus dolerių.

Pereitus (1892) metus Suvienytose Valstijose įrengta 32.615 naujų paczto stacijų.

— *Prancuzija* į paskutinius kelis mėnesius jau treczią ministeriją turi. Sąnariai dviejų ministerijų turėjo atsisakyti nů savo urėdų, kad pasirodė, jog jie savo rankas pridėję prie apgavyszczių Panamos kanalo kompanijos. Daugumas užmėtinėja ir pacziai galvai Prancuzijos, prezidentui Carnot, jog ir jo rankos neczystos nů suktybių Panamos byloje.

Dabartinė Prancuzijos valdžia, nežinodama, kaip nutyldyti tą pagarsėjusią bylą, ėmė vaikyti isz Paryžiaus svetim žemieczius, gyvenanczius Paryžiuje, kurie raszinėjo į savo tėvynės laikraszczius, kas darosi prancuzų sostapilėje.

Mislija prancuzai, jog tokiu budu aptyldysią viską ir užslėpsią savo bjaurius darbus.

— Prancuzijos valdžia, budama dabar striukobiznėje, nežino kaip gerįtis maskoliui.

Pereitą pėtnyczią jįjė iszvijo isz Paryžiaus, o paskui ir isz Prancuzijos keturis maskoliszkus nihilistus, ant kurių nurodė Maskolijos pasiuntinys.

— *Maskolija*. Vieniszkis laikrasztis „Wiener Tageblatt“ apgarsino protokolą sutartės, padarytos tarp Maskolijos ir Prancuzijos paskutinėse dienose Lapkriczio pereitų metų.

Pagal tą sutartį Maskolija ir Prancuzija apsiėmusios, karei (vainai) isztikus, į 6 nedėlios sustatyti po 600 tukstanczių kariaunos. Didelėje bėdoje iszstatysianti abi vieszpatystės po 1.200.000 kariaunos.

— *Vokietija*. Cholera Hamburge vis důda apie savę žinią, perkeldama į aną svietą po kelias aukas.

— Saar Louis'o apielinkėse pereitą nedėlią apie 10 tukstanczių straikierių grįžo prie darbo, nusižėmindami priesz darbdavius ir pristodami ant jų padůtų iszlygų (varunkų). Insimaiszę į straikierių tarpą anarchistai, teisybė, sukėlė trukszmą, bet jokios naudos nepadarė dėl straikierių.

Sugyvenimo Vilnyse.

(*Sundulio isz latviszko guldė L.*)

(Tąsa.)

Ji persitikrino, kad jai yra daroma neteisybė; su tokiu nupůlusiu žmogumi drauge gyventi jau jokia pasaulės galybė negali priversti ją.

Ar tai buvo tokios szirdies mislys isz pusės vyro užpuldinėjimų, ar sukeldinti vaidentuvės paveikslai, kad paskutinėse dienose ji jautėsi nesveika kaip kuniszkai taip ir dvasiszkai, kas Elę iki tokiam persitikrinimui davedė, kas tą tai žino?

Ji pati negalėjo to iszaiszkinti, tiktai tą jautė, kůmi szirdis pildėsi isz piktumo ir kerszto priesz netikusį vyrą.

Jos szirdis pildėsi kaip su karszcziausiu piktumu, kaip su didžiausiu kersztu priesz nedorą vyrą, kuriam tacziaus buvo szventa priderystė ją mylėti, ne tokiu budeliu (kotu) dėl jos tapti...

* * *

Elė veikliai siuvo, tamsokame kambaryje sėdėdama, ir veik siuvamas rubas buvo pabaigtas, taip kad jį pridėjo prie kitų; ji pradėjo rėdytiesi, kad pasiutus drabužius nuneszti į krautuvę.

Lauke ant trepų buvo girdimi sunkus žingsniai. Elė žinojo, kad tai yra jos vyras, kurs grįžta namon girtybę iszgulėti, ją vėl isz naujo kankinti ir daužyti ir jos pelnytus skatikus atimti, kad galėtų vėl isz naujo pasigerti.

Neiszpasakytas piktumas ir kersztas įsigyveno jos szirdyje priesz vyrą, kaip ji, į veidrodį (zerkolą) žiurėdama, pamatė ant savo veido mėlynai raudoną drųžę, nėsa szįryt vyro botago kirtis paliko ženklą.

Vyras drąsiai įėjęs stubon ir, nei žodžio nesakęs, įkrito į lovą, kepurę ant akių užtraukdamas.

Elė kaip patrakusi pažvelgė į savo vyrą, kurs kvėpia degtinės ir alaus kvėpalais.

Tad ji pradėjo rėdytiesi, kad nepasivėlintų su rubų pristatymu į krautuvę.

„Kaip ilgai tu czia terliosiesi su savo apsirėdymu ir man nedůsi miegoti“, vyras prabylo gulėdamas, „skubinkiesi, kad greicziaus rubus nuneszti ir man piningus parneszti, nėsa man norisi valgyti. Greicziaus rengkisi, o ne, asz tav parodysiu, kas czia ponas!“

Begalinis piktumas ir kersztas atsidurė Elės duszioje. Ji visa sudrebėjo, o jos akys it kokia migla apsiniaukė.

Edvards pradėjo krokti; rodėsi, kad szis užmigęs. Gerą valandėlę Elė stovėjo stubos viduryje nepasijudindama, tad ji žvalgėsi kaip patrakusi ir galop prisiartino prie pecziaus.

Pamažyti ji atidarė pecziaus duris, kame anglys žėrėjo. Kaip drugio krecziama ji visa sudrebėjo, tad uždariusi peczių taippat be trenksmo ir, drabužius įriszusi, norėjo iszeiti.

Bet kaip prikalta ji liko dar valandėlę bestovinti ir žiurėjo ant gulinczio vyro.

Jos lupos, kaip kokin sunkumu spaudžiamos, susicziaupė ir piktos mislys kaip su geležinėmis replėmis sugriebė jos szirdį.

Kaip butų, kad pecziaus duris atidarytas likti ir gulintį vyrą garůse amžinai užmigdyti? Tas vienok dėl jos butu geriau: ji taptų iszliůsůta nů kankinimų ir vargo. Tiktai peczių atidaryti ir ji butų iszgelbėta.

Pamažėli ji prieina prie pecziaus ir drebancziom rankom griebia. Durys atsidaro, anglys žėrůja ir smarkus tvaikai (garai) veržiasi kambaryn. Ji pagriebia surisztus rubus, pažvelgia aptemusiom akim ant gulinczio vyro ir tad bėgtinai, kaip piktos dvasios užgauta, iszeina isz stubos.

Galop ji randasi gatvėje (ulyczioje) ir eina kaip sapnůdama.

Ji nieko nejauczia; szirdis, rodosi, krutinėje visai jokios veikmės neturi. Jai rodosi, buk ana tirpsta; ant galo įeina drapanų krautuvėn, beveik nieko nejausdama, beveik nieko nežinodama, kas su jaja darosi.

Tiktai tada ji nů sapnų pabunda, kaip darbo priėmėjas ją užkalbina.

„Bet poni Krumiene, kaip tamista iszžiuri! Ar sergate?“

Sziůs žodžius Elė girdėjo, bet tadą jai visai tamsu pasidarė. Surikusi ji parpůlė.

II.

Kada Elė nů apmirimo pabudo, tad negalėjo suprasti, kas su ja yra nutikęs.

Galog ji, aplink žvalgydamosi, pamatė jaunas panaites, kurias ankszcziau buvo regėjusi krautuvėje. Nu (da-

bar) ji žinojo, kur randasi ir pamažu suprato pareitos valandos pragyvenimus.

Gavo žinoti, kad dvi valandi gulėjusi kaip numirusi, ir kaip per tą laiką ponios visaip rupinosi ją prižadinti. Matė, kaip esanti krautuvėje pakelta ant drapanų ryszių. Czia dvi adyni gulėjusi apmirime — dvi adyni, o jis — Edvards jau buvo per tą laiką tenai tvaikų stuboje. — Ji vėl isz naujo apmirė, įsimislyjus piktą darbą, ką dėl savo vyro buvo parengusi. Dvi adyni! Dabar buvo baisus atsitikimas, — buvo viskas, viskas po galui!

Elės dvasiszkoms akims pasirodė jos vyras — Edvardas, ten jos stuboje guli ant lovos, užmusztas per jos rankas.

Elė kaip ir pasiuto. Ji kėlėsi nů savo gulimos vietos augsztyn, bet kaip negalinga krito atgal.

„Asz noriu eiti namon“ ji tarė „man reikia buti namieje! Leiskite manę!“

Krautuvės panaitės vėl tů ją mėgino prikalbinti, kad liktų. Elė drucziai pasirįžo eiti namon.

Galop apsirengusi ir už darbą algą gavusi, rengėsi eiti, kaip tada krautuvės valdytojas, matydamas jos silpnumą, paszaukė vežiką ir prisakė vienai panaitei ją palydėti.

Važiůjant Elė daugiaus niekо nematė, kaip tiktai savo vyro lavoną. Tos kelios valandėlės, kurios praslinko važiůjant, jai rodėsi ilgos, tarsi amžinastis. Galop vežimas sustojo prie tų namų, kur Elė gyvena.

Elė it drugio kratoma, půlė prie stubos durų.

Bailiai, kaip ko bijodama, ji įėjo stuben, szi buvo tuszti. Lovoje jau nebuvo Edvardo; tikt pecziaus durys dar buvo atdaros.

Ant lovos ji rado laiszkelį, kuris taip skambėjo: „Asz žinojau, ką tu norėjai daryti. Asz iszėjau!“

Tie trumpi žodeliai Elei rodė, kad vyras visai nebuvo užmigęs, jai pecziaus duris atidarant, kad tvaikai (garai) stubą apimtų.

Ar Edvards nuėjo į policiją ją apskųsti, kaipo žmogžudę, ir atidůti į policijos rankas?

Tokios ir tam lygios mislys maiszėsi Elės galvoje ir ji sėdėjo kaip prikalta, rankas sunėrusi, iki vėlai naktei vienoje ir toje paczioje vietoje, laukdama savo vyro ar policijos. Bet nei vienas neatėjo.

Ji sekancziose dienose taippat sėdėjo ir laukė Edvardo pareinant. Jai dabar butų vis tiek, ar Edvards ją bartų, musztų, kankintų. Ji ant tų visų bjaurumų butų tyli, viską nukentėtų be pasipriesztinimo. Bet jis negrįžo.

Taip ji sėdėjo, kaip apmirusi, be pertrukio, iki visi szirdies skausmai pasirodė aszarose.

Nors nepasidarė vyro užmuszėja, tacziaus jautėsi kalta, kadangi troszko jį nugalůti. O vyras žinojo, ką buvo pasirįžusi daryti.

Elei, apie tai dumojant, protas maiszėsi.

Ji pati tůse piktůse darbůse savę apsudyjo, ir rokavo savę už didžiausią nusidėjėlę. Ji visai nemislyjo savę teisinti, buk ji nėra niekůmi kalta. Vyro užpuldinėjimus, kankinimus ji visai pamirszo ir jam dovanojo.

Elė vis dar tankiausiai dumojo ir laukė Edvardo pargrįžtant. Bet szis negrįžo ir prapůlė kaip į žemę įlįsdamas.

Bet kur jis pasidėjo? Kur nuėjo? Gal pats sav savo ranka gyvastį pertraukė?

Taip Elė dumojo, viena savo stuboje sėdėdama, kada žiemą audros lauke drąskėsi ir nepavelyjo jai per ilgas naktis užmigti. Audros braszkėjimai ir szvilpavimai ausyse skambėjo, kaip piktos dvasios tycziavimaisi; tas viskas kankino nelaimingą moteriszkę.

Kas gali apsakyti visas kankynes, kurios Elės dvasioje draskėsi, grumodamos ją prapuldyti? Palengvu Elė apsiprato tokiame savo padėjime; prieg tam kaip ilgą laiką buvo pergulėjusi ligonbutyje, taip pamažu pasveiko ir, kaip sakėme, pamažu apsiprato su savo linkimu.

Ir vėl ji sėdėjo savo stuboje prie lango ir dirbo, didžiai krautuvei rubus studama. Bet ji jau nebuvo taip mitri, szneki moteriszkė; dabar buvo tyli, nublankusi kentėtoja, ir tankiai jos akys kai sapnůdamos pasinerdavo begaliniame tamsume.

Isz stubos ji tikt su didžiausiu reikalu iszeidavo, bijodama žmonių ir gėdydamasi savo nedoro darbo, ką buvo pasirengusi daryti. Jeigu su žmonėmis susitikdavo, tai jai rodėsi, kad kiekviens ant jos kaktos skaito, koki jos pikti darbai buvo rengiami dėl savo vyro. Greitai ji skubindavosi prie savo darbo, kuriůmi užsiimdinėjo, ir tad vėl užsidarydavo savo kambaryje, kad buti vienai ir pasidůti savo dvasios kankynėms...

(Dar neviskas)

Krítika rasztu apie seniausia Lietuvos istorija.

Žiurint į seniausią Lietuvos istoriją mes sunkiame padėjime randamės. Ji mums rodos esanti didžioje tolybėje ir nei szviesiausia akis mokįtų vyrų negal tvirtą žinią apie anůs laikus mums įteikti. Mes tik menkai težinome ir ką mes žinome, tai nů svetimų raszė jų esame girdėję, o tos menkos žinios yra taip iszdraikytos ir viena kitai taip prieszinga, jog istorijos tardintojai niekaip negal ant tikrai istoriszko, tvirto pamato pasistoti.

Neprivalome dėl to dyvytis, kad menkai apie seniausią Lietuvos istoriją žinome. Lietuva, žinoma, labai vėlai Europos kulturą pasisavino, o po priėmimo civilizacijos niekad tautiszkos laisvės nepažino; buvo supainiota jaunystėje baisiose karėse, o paskiaus tapė su Lenkija suvienyta. Todėl nedyvai, kad iki tol retai kas dėl Lietuvos istorijos tepasirupino, tikt nů suvienyjimo Lietuvos su Lenkija 1386 ir apie Lietuvos įstoją szis bei tas, o įpacz lenkai mažumą raszė.

Bet jau buvo per vėlai, nes karžygiszki darbai pirmtakunų Gedimino, Keistuczio, Jagailos ir kitų buvo tada jau užmirszti ir ainiai (patamkai) tik menkai tegalėjo papasakoti mokintiems apie anų darbus. Tokiu budu seniejie karžygiai ir valdonai didžiųjų Lietuvos žemių žinią apie savo karžygiszką gyvatą ir darbus drauge su savimi palaidojo. Veltui iszdygo visokios tautiszkos pasakos apie anų karžygių szaltus kapus, veltui rupinosi nekurie užkimszti moksliszkomis kombinacijomis ir hipotėzomis szitas skyles Lietuvos istorijoje. Daugiaus dar klaidžiojo Lietuvos istorijos raszėjai vėlesniame laike; nes užůt darbus senųjų mokinczių peržiurėt ir su tais susineszt, kurie jau sziek tiek pažinties Lietuvos istorijoje turėjo, kožnas ant savęs pasitikėjo ir apie pradžiadarbius szitame dalyke nesirupino. Todėl tankiai pasitaikė, kad daugel rasztininkų tos paczios tautos, kurie ne toje pat gadynėje gyveno, tik tą te isztyrinėjo, ką jau kiti pirma iszradę buvo, o tacziaus gyrėsi, it ką naujo radę. Žinoma, kad tokiu budu isztyrinėjimai Lietuvos istorijoje negalėjo tolyn žengti, bet ant tos paczios vietos pasiliko.

Pagal mano mislį mums nieks negalės, kad ir nepilnintelį ir aiszkų, bet ir mažą jau-

nystės laiko Lietuvos paveikslėlį dûti, kaip tik.

1. Akylas iszjieszkojimas ir perveizdėjimas visų rasztų isz senovės ir isz vėlesnio laiko apie Lietuvos istoriją,

2. Isztyrinėjimas lietuviszkos kalbos ir

3. Lietuva pati su jos pasakomis, dainomis, kapais ir kitomis liekanomis senovės.

Apie seniausią Lietuvos istoriją sekanczıose kronikose yra raszyta.

A PRUSISZKOSE KRONIKOSE 1).

1. Prusiszka kronika (vyskupo Kristyno). 2) Kristynas, pirmas vyskupas Prusų, gyveno pradžoje XIII szimtmeczio. Jis raszęs kronikiszką istoriją Prusų nů tamsiausios pradžios iki jo gadynės. Szi bet gana anksti prapůlusi. Jos užraszas toks buvęs: *Liber filiorum Belial cum suis superstitionibus Brutıcae factionis cum moestitia cordis* (Hartknoch). Baczko 3) bei Hartknoch'as savo rasztůse iszrodyti, jog anos kronikos niekad nebuvę, kadągi lenkiszkas rasztininkas Vincas Kadlubek ir kiti, kurie tame pat laike gyvenę apie ją nieko neraszę 4). Tai misliai prieszijos gale praėjusio szimtmeczio Vokietijos rasztinįkas Kotzebue. 5) Galiausiai iszrodė J. Voigt'as 6) tikrą tiesą, nes jam pasisekė kelias dalis anos kronikos Kristyno paslėptame arkyve Karaliaucziuje tarp rasztų Luk. Dovydo atrasti ir taipo aną nesutarimą pabaigti.

Aną kroniką akylai perveizdėjus, įgavau tą persitikrinimą, kad ji XV szimtmetyje raszyta ir vėliaus darbu Kristyno iszszaukta yra 7). Noriu czion tikt priminti, jog ji iki pradžios XVI szimtmeczio nei prie rasztų Kristyno priskaityta, nei koks kits senųjų rasztininkų jos minavojęs. Vien Sim. Grunau bei Luk. Dovydas laiko ją veikalu Kristyno. Tacziaus raszo toliaus, sziaip ar taip, kronikoje buvo daug žinių apie seniausą Lietuvos istoriją, kaczeig ji tikt vėlai po smerties Kristyno raszyta; gaila, kad tikt maža dalis jo darbų užsiliko.

2. Kronika Pėtro isz Dusburg, 8) raszyta 1679 m., tur' didelę vertę dėl istorijos lietuvių karių su kryžiokais. Gaila, kad raszėjas kronikos nieko nepasakoja apie Lietuvos istoriją iki meto 1283 9), o tikt nů to meto tepradeda, kada kryžiokai, pabaigę karę su Prusais, (kuri 53 metus truko) su lietuviais pradeda kariauti (— „contra gentem illam potentem et durissimae cervicis exercitatamque in bello" raszo szis kryžiokų kunįgas Karaliaucziuje). Petras tik tą tegalėjo užraszyti, ką jam žmonės papasakojo — senų rasztų jis neturėjo 10) —, todėl tik retai randame jo kronikoje sziek-tiek apie Lietuvos seniausius paproczius ir budą, o szitie paminėjimai yra pusėtinai teisingi, kadangi jis kryžiokų draugas buvo. Antraip žiurint jis kryžiokus mylėdams ir prie jų laikydamasis neretai perasztriai ir neteisingai 11) lietuvius sudyja. Pagal jo nůmonę lietuviai, budami stabmeldžiais ir bedieviais neturi jokios teisybės, kad pakajingai ant žemės gyventų. Jo kronikoje randasi taipogi visokių klaidų kronologiszkų ir neteisingumų skaitlinėse 12), ant kurių Toeppen iszaiszkinimůse tos kronikos skaitytojui nurodyti stengiasi. Szitie iszaiszkinimai tur daug vertės dėl Lietuvos istorijos, o kožnas, kurs su Lietuvos istorija darbůjas, neturėtų užmirszti jůs pertardinėti. Dar primenu, jog Mot. Strijkovskis szitą kroniką į lenkiszką perstatė ir ją labai sutriumpinęs į septintą knįgą liet. istorijų įbruko.

3. Nikolo Leroszino kroniką 13) raszyta paliepiant didžiamjam mistrui Liutieriui isz Braunszveig yra ne kas kitas, kaip poėtiszkas perstatymas Dusburgo į vokiszką kalbą. Ji berods didesnė už Dusburgo, nes Leroszinas visokių nevertų pasakų į savo poėmą įrezgė, ažа jis 26.000 eilių tur?

4. Simono Grunavo prusiszka kronika. Grunavas buvo dominįkonu ir raszė kroniką 1521 m. reformacijos laike. — Skyriuje X visų triumpiausiame apraszo jis karę kryžiokų su lietuviais ir žemaicziais nů 1293 m. Jis rado dominįkonų kliosztoriuje Danskoj' daugybę istoriszkų rasztų ir isz tų jis raszė, kiek įstengė, neskirdams 14), kas teisybė ir kas neteisybė. Ale kaczeig jis ir nevisai teisingai raszė, tacziau randasi jo kronikoje daug paminėjimo vertų suraszymų. Prietelium karžygių draugystės jis nebuvo, neapkentė jos lyg „baisaus usurpatoriaus tėviszkėje", atpencz iszreiszkė savo neapykantą, kur tikt proga rados. Grunavo kronika geriausiai iszdůta per Perlbachą, tikt gaila, kad szis ne tům žyg', kaip Toeppen, kritiszkai istoriszką kommentarijų iszdavė, kurs prie Grunavo rasztų labai reikalingas.

5. Mažmožiai apie Lietuvos istoriją randasi szitose kronikose:

a. Canonici Sambiensis epitome gestorum Prussiae, edid. Toeppen. 15)

b. Hermann de Wartberge, Chronikon Livoniae su priedu „Regesten zur Geschichte Mindove's von Lithauen". 16)

c. Kronika Vigando isz Marburg su priedais: 1 lith. Wegeberichte nach Samaiten, 2. lith. berichte, „bericht Vitovds von Lithauen" ir „Vitovds sache wider Jagail und Skirgail". 17)

d. Annales expeditialis prussici 1233–1414 ed. Strehke. 18)

e. Jons isz Possilges: Franciscani Thorunensis Annale Prussici.

f. Aenea Silvio de Lituania (jo paties iszmislytos pasakos suraszytos). 19)

g. Paul Pole, preus. Chronik su priedu: Summariu von Jagiel und Vitaut. 20 Szitůse rasztůse, o ir daug kitůse, kurių visai neminėja randasi, kaip jau sakiau, timenkai apie Lietuvos seniasią istoriją raszyta.

(Dar neviskas).

1) M. Toeppen, Geschichte d preussischen Historiographie.

2) J. Danitovicz l. c. p. 42. Voigt, Gesch. Preussens. I. tom. 617 I pr.

3) Baczko, Gesch. Preussens. tom. p. 248.

4. Hartknoch, dissert. de scrij histor. Pruss. p. 4. Alt.ue. Neu Preuss. p. 128.

5) Kotzebue, aeltere Geschicl Preuss. I. tom. p. 255.

6) J. Voigt I c.

7). Slg. Toeppen's preuss. Historiographie.

8) Script. rer. Pruss. tom. I.

9) Dusburg I. III. cap. 221. T me mete „explicit bellum Prussi etincipit bellum Lithovinorum."

10) Pisanski Entnurf e. preu Literaergesch. Kgb. 1886.

11) I. Voigt I c. III. tom III.

12) Toeppen, Preuss. Histor graphie p. 5.

13) Scrip. rer. Pruss. tom. I.

14) Pisanski, preuss. Litterges

15) Script. rer. pruss. tom. I.

16) Script. rer. pruss. tom. I 9—116.

17) — — — tom. II.

18) — — — tom. III.

19) — — — tom. IV.

20) Script. rer. pruss. tom. V,

Isz lietuviszku dirvu Amerik

— *Shenandoah Pa.* 12 Sausio 1893 m. „Vienybė 2 numeryje szių metų bu patilpusi žinia, jog pas m rengiama yra skaitinycz draugystė ant paveizdos p mouth'iszkės.

Dabar galiu praneszti, j toji draugystė, tapo įsteig

sziądien (12 d. Sausio).

Sziądien susirinko keliolika vyrų į ruimą p. Ancenevyczians ir, iszradę reikalingumą dėl Shenandoah'o lietuvių knigyno (bibliotekos), uždėjo draugystę po vardu „skaitinyczios draugystė vardan vyskupo Motiejaus Volonczausko" ir nutarė, jog naujai uždėtoji draugystė visame kame eis ranka rankoje su plymouth'iszke to pat vardo draugyste, kuri, kaip buvo minavota N 2 „Vienybės", jau stovi ant tvirtų kojų ir kaipo pirmiaus užsidėjusi gali suteikti rodą ir mumis, kokią tvarką mes privalome turėti.

Szi vyriausybė tapo iszrinkta: perdėtiniu K. Radzeviczius, sekretorium J. Ramanauckas, kasierium Mat. Makareviczius ir knigium Mikas Urneviczius.

Pasirodavoję da valandėlę sąnariai iszsiskyrstė, džiaugdamiesi, jog ir jie dabar galėsią prisidėti savo szapeliu prie pavarymo pirmyn lietuvystės laivo ir apszvietimo žmonių, pripratinus jůs prie knigų ir laikraszczių skaitymo. Buvęs ant susirinkimo plymouth'iszkės „vysk. M. Volonczausko draugystės" perdėtinis vardan savo draugystės prižadėjo visame kame draugiszką rodą ir paszelpą.

M. A.

— 15 d. Sausio (nedėlioje) prisirasze da 15 vyrų prie naujos draugystės.

— *Waterbury Conn.* 9 d. Sausio 1893 m. Vakar t. y. 8 d. Sausio buvo musų szv. Kazimieriaus draugystės metinis susirinkimas, ant kurio tarpe kitų buvo įneszta ir apie prigulėjimą į „Susivienyjimą" visų lietuviszkų draugyszczių Amerikoje ir buvo perskaityta konstitucija isz 49 numerio „Vienybės". Įstatymai draugystei labai patiko ir su didele akvata ketino prigulėti prie „Susivienyjimo". Perleidus prezidentui per balsus, tik apie deszimts draugų radosi prieszingų ir butų musų draugystė pristojusi prie „Susivienyjimo" ant pereito meeting'o, bet, kad mes laikome tvirtą „Susivienyjimą" su Ansonios draugyste, kuri yra kaipo szaka musų draugystės, buvo atidėtas tas dalykas ant ateinanczio susirinkimo. Draugystė iszrinko du delegatu, kurie pribus ant ateinanczio meeting'o Ansonijos draugystės ir pasirodavos su savo broliais apie tą dalyką: mes norėtume visi vienu kartu prigulėti prie „Susivienyjimo Lietuvių Katalikų Amerikoje" ir darbůtis iszvien dėl lietuvystės labo.

Musų miestelije ir aplinkiniůse lietuviai labai gražiai ir dideliame sutikime gyvena, o įpacz sąnariai szv. Kazimieriaus draugystės. Iki szioliaik vienok visi tie lietuviai kvėpavo lenkiszka dvasia ir norint nekurie daug darbavosi dėl savo brolių gero, bet vis tai darė lenkiszkoje dvasioje. Da ir dabar yra daugumas tokių, ką apimti yra puikybe ir lenkyste. Jeigu tokiam užsimeni apie lietuvystę ir lietuviszko vardo pakėlimą, tai gausi tůjaus atsakymą, kad tik kvailiai kelia Lietuvą (!), o szviesus žmogus tai neszneka apie tai ir tůjaus ima tokis vyras garbįti lenkystę. Per tai musų miestelyje daugelis yra apverstų į lenkus per musų prakilnesnius lietuvius, kurie savę vadina inteligentais. (geri prakilnesni — nėr ką sakyti! Red).

Gėda broliai! laikas jau ir mums pabusti isz taip sunkaus miego ir pražiurėti czystomis lietuviszkomis akimis, o tada viską praregėsite: sudrebės jusų szirdis, atminus ir pamaczius visas blėdis (iszkadas), padarytas per ponus lenkus dėl musų tėvynės, o ir szitoje szalyje kiek jie lietuviszko kraujo iszgėrė. Žodžiu sakant, visa žemė ir szitoje szalyje aplieta krauju ir aszaromis musų brolių nů lenkų neteisybių ir užpuldinėjimų: drįsk tik užsimįti apie savo tiesas, tėvynę, kalbą, tai tůjaus pasijusi apszautku „prekląty litwin", „farmazon" ir t. t.

Broliai iszmeskime isz savo tarpo tą lenkiszką dvasią, raszykimės į lietuviszkas draugystes, o potam prigulėkime prie lietuvių katalikiszkų draugyszczių „Susivienyjimo", o tada, kad visi susitelksime į vieną burelį, tai galėsime szį tą dėl savo naudos ir savo vardo pakėlimo padaryti — užtekės tada ir dėl musų saulelė, apszvies musų akis ir mes tada galėsim suszukti vienu balsu: *„kelkis musų brangi Lietuva, nes jau laikas prisiartino"!*

J. J.

— *Forest City Pa.* 15 d. Sausio.

Gůdotinas rėdaktoriau!

Nůszirdžiai meldžiu Tamistos patalpįti savo laikrasztyje sziůs kelis žodelius apie musų draugystę szv. Jurgio:

Sziądien musų szv. Jurgio draugystė laikė sůrinkimą, ant kurio tapo įnesztas užklausymas, ar mes prigulėsime visi prie „Susivienyjimo", ar ne. Buvo visokių sznekų: vieni kalbėjo, jog labai gerai butų ir musų visai draugystei prigulėti prie visų lietuvių „Susivienyjimo", kiti, nesupradami gerai „Susivienyjimo" konstitucijos, prieszinosi tam. Perleidus prezidentui per balsus, pasirodė, kad prieszingų nei kelintos dalies neatsirado, o ko nevisa draugystė, apie 40 su virszum vyrų, pristojo prie „Susivienyjimo".

Mes mislinamė, jog musų pasielgimas paragįs ir kitų miestų lietuvius, kad ir kitůse miestůse lietukiszkų draugyszczių sąnariai viens per kitą raszytųsi prie „Susivienyjimo". Ant susirinkimo nutarta buvo, kad tůjaus iszsiųsti į „Susivienyjimo" kasą pinįgus ir kad tokiu budu mes, užsimokėdami pirmiaus už kitus savo mokestį, pasirodytume pirmesniais už kitų miestų lietuvius.

P. D.

Turime pasakyti, kad isz Forest City draugystė neyra pirma pagal pinįgų prisiuntimą. Pirm jos į „Susivienyjimo" kasą užsimokėjo metinę mokestį szv. Antano draugystė isz Edwardsville ir „Susivienyjimo" naujai užsidėjusi szaka Elizabet'e.

Jeigu ir kitos draugystės taip greitai důs žinią apie savę, kaip szv. Jurgio draugystė isz Forest City, taip neužilgio galėsime apgarsįti visas draugystes, prigulinczias prie „Susivienyjimo" ir per laikrasztį padůti jų virszinįkų adresus, o taipogi galės jų sąnariai apturėti „Europos istoriją" — knigą, iszdůtą „Susivienpjimo" kasztais ir kalendorių ant 1893 metų — dovaną „Susiv." prezidento ir vice-prezidento. Rėd.

— *Plymouth Pa.* 15 d. Sausio Vytauto, didžiojo Lietuvos Kunigaikszczio, draugystė laikė metinį susirinkimą, ant kurio tapo įnesztas klausymas ir apie prigulėjimą prie „Susivienyjimo". Nesutikus visiems sąnariams, keliolika tos draugystės sąnarių sutarė įkurti „Susivienyjimo" szaka, po tů pat vardu, t. y. Vytauto kunigaikszczio, tikėdamiesi, jog tolesniame laike jie galėsią pertikrįti ir kitus savo sądraugus ir iszrodyti jiems naudingumą „Susivienyjimo".

Ateinanczią nedėlią (22 d. Sausio) bus laikomas metinis susirinkimas szv. Kazimieriaus draugystės, kuri skaito be nedaugio į 100 sąnarių. Szv. Kazimieriaus draugystė žada prigulėti prie „Susivienyjimo",

Sąnarys.

— Isz *Chicagos Ill.* gauname žinoti, jog tenykszte „Teatraliszka draugystė negali dabar iszpildyti savo užmanymų: dėlei didelių szalczių, o taipogi isz priežasties prastų darbų daugelyje vietų, sąnariai nedrįsta iszvažiūti isz Chicago's, idant grajįti, kaip buvo savo laike raszyta, žaisles, važinėjant isz vietos į vietą, kur didesnis yra lietuvių burelis. Draugystė vienok nepametė visiszkai savo užmanymo ir turi viltį, jog apie pavasarį galės grajįti teatraliszkas žaisles Pennsilvanijos tůse miesteliůse, kur apsigyvenę yra lietuviai.

Keturiolika aktorių iszsimokinę jau yra grajįti dvi žaisli: 1) Ukinįkai bajorai ir 2) Kova pas Žalegirį. Draugystės sąnariai norėję atgrajįti vieną kokią žaislę Chicago'je szią žiemą, bet, kad negalėję niekur gauti salios dėl to dalyko (visos salios Chicago'je esą užimtos jau svetimtauczių iki Užgavėnių), tai atidėjo ant tolesnio laiko.

„*T. dr-ės*" sąnarys.

Margumynai.

— *Didžiausia ant svieto spaustuvė.* Didžiausia ant svieto spaustuvė yra Washingtone; priguli valdžiai Suvienytų Valstijų. Užlaikymas jos 1886 mete kasztavo 2.793.376 dolerių. Ant algų dėl valdanczio spaustuve ir jo pagelbininkų iszėjo 17.484 doleriai, ant algų dėl žemesnių darbidinkų — 1.959.619 dol. Popiera kasztavo drauge su apdarymo kningų darbais 347.580 dol. Pirkimas naujų litarų (szrifto) kasztavo 148.780 dol. Senatas davė uždirbti spaustuvei laike kongresso 130.156 dol. Žingeidžiausias-gi daigtas, kad ant vienų karekturos spaudimų iszėjo popieros už 789 dol.

— *Pyragai isz molio.* Ant salų: Javos, Sumatros, Naujos Kaladonijos, o taipgi Sijame, Guijanoje ir Ugnežemėje yra tam tyczia molis, isz kurio laukiniai anų szalių žmonės kepa pyragus. Molis tas sudžiuvęs, panaszus yra į geležį, ir jei jį drekstelsi kokiu smailum daigtu, tai rėžys žiba ant saulės. Laukiniai atmieszia tą molį vandeniu, iszminko, iszrenka akmenukus ir kitus kietus daigtus, lipina paskui bandutes ir kepa ant skaurados. Dėl europieczių tie pyragai nėra gardus, bet laukiniai valgo jůs labai tankiai ir laiko už skaniausią valgį.

— *Emigracija (iszeivystė) isz Europos.* Mokintas prancuzas Lerois — Bolieu užsiėmė iszaiszkinimu klausymų apie emigraciją isz Europos. Pagal jį, isz Europos iszeina kas metas *anglo-germanų* (tai yra, tautų, kalbanczių vokiszkai arba angliszkai) 300.000 iki 320.000; *skandinavų* (szvedų, norvėgų, danų) 35.000—40.000; *lotynų* (kalbanczių kalboms, paeinancziams isz lotyniszkos: prancuzų, italų, ispanų, portugalų) 110.000—120.000.

Vietos, į kurias iszeina, dalinasi į užgyventas *anglo-saksonų* — (Australiją ir visą sziaurinę Ameriką, iszimant Kanadą, užgyventą prancuzų), ir užgyventas *lotynų* (viduriné ir pietinė Amerika ir pietinė Afrika). Taip didelė iszeivystė netelpa vienose Suvienytose Valstijose, kurių gyventojų skaitlius jau ir taip pereina 60.000.600. Pradedant nů metų 1870, kada ėjo į Suv. Valst. apie 300.000, skaitlius iszeivių kas metas vis didinosi, taip kad 1880 metůse parėjo jau 600.000; bet nů to meto pradėjo mažintis, taip kad 1885 įėjo jau tikt 384.807. Į Suv. Valst. įeina daugiausiai anglo-germanų ir skandinavų. Isz lotynų įeina labai mažai; sziek tiek daugiaus prancuzų, bet ir tų skaitlius mažinasi. 1872 mete įėjo prancuzų į Suv. Valst. 13.782, bet kas metas mažinosi, taip kad 1885 m. įėjo jau tikt 3138.

Į Australiją įeina kas metas 25.000—50.000 žmonių, daugiausiai anglai; vokiecziu tikt 2.000, italų mažiaus, kaip 1.000.

Į pietinę Ameriką įeina kas metas tiktai apie 26.000 žmonių, nors viena tikt Brazylija reikalauja kas metas bent po 100.000, nes yra tokia jau didumo, kaip Suv. Valst. Vienok daugybė eina į Argentiną: viename 1882 mete įėjo ten net 110.700 žmonių.

Lerois Bolieu sako, kad ne po ilgam laikui gal tautos Sziaurinės Amerikos ir Australijos pavirs į anglo-saksonus (anglių), o vidurinės ir pietinės Amerikos — į lotynus.

— Europoje yra 61.000 lokomotyvų (inžinų), kitose szalyse 43.000. Anglijoje ir Belgijoje ant 100 kilometrų geležinkelio yra po 50 lokomotyvų, Vokietijoje 33, Prancuzijoje 29, Maskolijoje 25, Austrijoje 20, Italijoje 18, Indijose 14, Suv. Valstijose 13 Anglija isz viso turi 15,550 lokomotyvų, Vokietija 12,811, Prancuzija 9747, Maskolija 9691, Austrija 4610, Italija 2286, Belgija 3332, Suvienytos Valstijos 29,398, Indijos 3234.

Isz Kitur.

Naujausios žinios.

— *Serbija.* 13 d. Sausio Belgrado policija suareszta-vojo apie 100 radikalų, ėmusių dalyvystę paskutiniůse sumiszimůse. Kėliůse miestůse radikalai su ginklais pasiprieszino policijai ir isz tos priežasties įvyko pesztynės tarpe policijos ir jų, kur gavo galą neviena žmogysta.

— *Anglijoje* ir apielinkėsjos ant marių pereitą nedėlisiautė baisios vėtros, per kurias nevienas laivas apturėjo didelę blėdį, o kiti ir visa paskendo. Girdėti, jog daugelis žmonių per tas vėtra smertį gavo.

Gromatnyczia.

— *p. M. Paltin Melrose.* Perskeliant į kitą vietą reikia důti mun žinią, o mes permainome adresą laikrasztis vis atsilanko pas užsimokėjusį abonentą.

— *p. A. B. Valiukui Homestead'e.* Varpą norint užsiraszyt reikia siųsti pinigus ant tokio antrszo: *Dr. Bruažis* Tilsit (Ost Preusen). Ant metų kasztůja $1,25

— *p. Norkevytziui Hastranft.* Negalime žinoti, kodėl Tamista negauni „Vienybės", mes ją siunczme Tamistai kas nedėlia; iszsiunčme taipogi ir kalendorių. Vytauabrozdą gali gauti Tamista prisiųtęs 25 c.

— *p. Josevycziui New York.* Tmistos laikas baigiasi Gegužės mnesyje; pakvitavotas Tamista N„Vienybės".

— *pp. Radzevicziui ir Bobir* Shenandoah'e. Už paszelpą pplatinime musų laikraszczio siunczme Tamistoms szirdingą aczių.

Balius! Balius!

ant naudos szv. Antano papijos Forest City'je bus laikmas 24 d. Sausio 1893 m. *Davis Huper Hale.* Užpiszome visus brolius lietuvi atsilankyti ir musų gratvarką (parėdką) pamatyti.

Prasidės 4-tą po pietų,
Tikietas ———50 c
Užpraszo komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo pusbrolio J Matulaiczio, paeinanczio isz parjos Lukszių, kaimo Lankeliszk Naumieszczio pavieto Suvalkų g 7—tas metas Amerike. Jei kas tautieczių žino jo buvimo vietą, praszomas yra důti žinią po szių traszu: Jurgis Blažaitis 402 Nwell st. Chicago Ill.

Budas Senoves Lietuviu

Kalnénu ir Žemaicziu

PARASZE S. DAUKANTAS.

(Tąsa.)

Apkulas ir *gaubjavę*, nů żodżių gaubti ir javai; taippat gėrė, javus kulti nubaigę: szeimyna, nukulusi paskůjį rytą, ėjo namon nesziną grudų pripiltą rakandą, kurią resnasis (storasis) vyras padůdamas gaspadoriui apreiszkė, jog nubaigę javus kulti ir linki jam besveikam jůs valgyti. Baigiasi szią-dien dar ta iszkilmė taippat gėryne. Trumpai sakant, kożną ilgą ir sunkų darbą nubaigę, linksminosi taip kaip kad linų apminas neseniai dar tebgėrė.

Buvo dar tarp tų paczių įproczių ir kitos it paczių namiszkių linksmybės ar gėrynės, beje: rudenį gyvulius pavalgai pamuszus, prilaidus ir parszus paskerdus, żąsis ir antis papjovus, gaspadorius vaiszino savo szeimyną deszromis, vėdarais, riausziais, kogalvėmis lig persivalgant, kuri vaiszė vadinosi *skerstuvėmis*. *a*) Taippat rudenį, bitės paszlůszczius, midų ar alų padarius, ragino ir vaiszino gaspadorius savo szeimymą, kuri vaiszė vadinosi *kosztuvėmis*, nů żodżio koszti arba gużti, beje: it but gaspadorius Dievo dovaną savo butoje tinkamam pagożęs valgyti. Užvis gaspadinės, norėdamos savo raugu pasigirti savo szeimynai, ragino namiszkius pasilinksminti, kurie gerdami visados gyrė gėrimo raugą arba raugutį; praszaliecziai, nepermanydami jų kalbos, paraszė buk Żemaiczių Dievas esąs Raugutis. Kokią dabą tebsaugoją visųsenoje Lietuvoje apie Pynos pilę ir Tripenczių upę iki sziai dienai. *b*)

Budynė.

Ligonis, regėdamas mirsiąs, pavadino pas savę kuningą, kursai jį dieną ir naktį sargino ir laimino, melsdamasi; rodosi, jog tie kuningai Lygusonys ir Tylusonys vadinosi, kurię jau yra minavojami sandarose metų 1249 tarp Krikszczionių ir Parusėnų. *c*) Tie kuningai sargino ligonius laimindami, lig antrą kartą jaunam mėnesiui įstojant, kuriůmi laiku ligonis, maldydamas dievų rustybę, paskůjus apżadus darė. Jei tas nemaczyjo, tad kuningai nuėjo į pażinyczią pas szventą ążůlą ir tenai iszrausę pirksznių isz szventos ugnies davė ligoniui gerti, kaipo visųdidżiausią vaistą, ką ir sziądien dar senu įpacz tebdaro gumbůdami: Jei ir pirksznys nieko nemaczyjo, tad gentys suėję teiravosi tarp savęs, ką tur veikti su ligoniu; jei gentims pasirodė nebiszgysiąs, tad ligonis jei turėjo vaikų, palaiminęs jůs, mażąjį sunų pakėlė savo karszinczium pagal ukės dabą, įsakęs jiems vienybėje ir meilėje tarp savęs gyventi. Taip parėdżius ligoniui jo gyvenimą ir atsisveikinus jam su gentimis ir susiedais, kuningai antdėję ant jo galvos pagalvę arba paduszką nutroszkino, nesgi jiems rodėsi, toksai smertis Dievo malone esąs priesz sopulius, kuriůs, ligonis turėjęs kentėti sunkioje ligoje. Tům tarpu besergant dar ligoniui, teikėsi jau į budynę, darė alų, midų. Mirus jam, tůjau sziltu vandeniu numasgojo nabasztiką, ir, apmovę baltais marszkiniais, padėjo szaltoje vietoje; nesgi mokėjo nabasztiką taip suszaldinti, jog jis nevien per kelias nedėlias, bet ir per kelis mėnesius negedo; kokiu pragumu, to nėra sziądien rasztůse randama. Paskui siuntė prajovus į giminę mirusiojo żodį důti tolymiems tolymesniems gentims ir bendrams, jog tas ir tas pasirinko isz szio svieto, idant susirinktu į budynę. Suėjus gentims ir pażįstamiemsiems į mirusiojo kiemą, nabasztiką numasgoję antrą kartą, įkapėmis (smertiniais rubais) apvilko ir pasodino krėsle bei vaszko żvakes pas numirėlį użdegė, patys apgėrę pakarcziu midaus ir alaus po kauszą, toje paczioje troboje, pasieniais susėdo ant sůlų. Tům tarpu raudės, taip vadinamos motriszkosios, su artymiausiais gentimis apstojůsios asloje nabasztiką, raudojo, o sėdintiejie pasieniais giedojo, bůdindami nabasztiką tais żodżiais. *a*)

Ulele! Ulele! ko numirei (Teisiaus regis bus Vėlele, ne ulele: duszia nelaidota vėle vadinosi). Ar neturėjai gražią żmoną, dailų żirgą, rimtą ginklą, darbią szeimyną, didżius turtus, lakius sakalus, greitus pėdsakius? Ko numirei? Ulele! Ulele, ko nepartekęs buvai, ko stokůjai, ko numirei? Ulele! Ulele! ar neturėjai placzią giminę, turtingus gentis, meilingus bendrus, ko numirei? Ulele! Ulele! ko numirei, kas tav kaitėjo? ir t. t. Vis tą minavojo, kas numirusiůjui ant svieto maloniu yra buvęs ir kůmi jis gėrėjosi ir dżiaugėsi gyvendamas. Kad taip budėtojai giedojo, raudės lygiai su gentimis verkė, aszaras į molio ar stiklo kauszelius laszindamos, kurias paskui supylus į *lakanką*, aszarune vadinamą, padėjo kapůse pas pelenus nabasztiko, kaipo żenklą savo meilės; jei kurs gentis nenorėjo ar negalėjo verkti, tas turėjo samdyti svetimą raudę, kuri jo vietoje raudotu. Ir taip sziądien dar senu įprocziu yra sakoma „tas nuraudojo savo matuszę ar tetuszį". Liovę giedoti, tůjau gentys nabasztiko ragino budėtojus gerti midų ir alų. Taip budėjo per kelias dienas ir naktis pagal to kaip turtingas buvo miręs. Nieksai tenai akivaizdoje nevalgė, peralkę tiktai użkando tylu użkakalinėje troboje. Tokį įpratimą turėjo už didei didį daigtą: kaipogi nabasztikas mirdamas, visados vieną dalį savo pelno budinei pavedė, nesgi jů daugesnei miręs turėjo sav budėtojų, jů gůdingesniu ir garsesniu buvo. Ilgainiu atvėjų atvėjais nugiedoję ir pakarcziu apgėrę, ant galo kożnas vėl pakarcziu antgėrė patį nabasztiką sudievų jam sakydami ir lugojo, idant jo tėvus, gentis, bendrus ir pażįstamůsius pasveikintu augsztybėse nů jo pusės ir su jais maloniai elgtusi, kaip ir czia su jůmi ant żemės kad elgėsi. Paskui Lydusonys ir Tylusonys iszpasakojo gyvenimą mirusiojo ir vardan jo sakė sudievų paskutinį kartą jo gentims, bendrams ir susiedams, kurį atsisveikinimą senu įprocziu atminamai dar Żemaicziůse sekė, nabasztiką isz namų iszneszant; bet ilgainiu kuningai szios gadynės, kad jiems gėdos nedarytu, stipriai użgynė. Iszneszę nabasztiką isz trobos, įdėjo į ratus, kurį motriszkosios lydėjo lig kiemo galo, o vyriszkiejie lig kapų visi raiti, plikus kardus iszkėlę, szvitrůdami ir uidami szalyn Pikulį ir piktas dvasias nů nabasztiko, vadinosi lydėtojais nů to, jog nabasztiką į kapus nuleido. Atvežus nabasztiką ant kapų, padėjo į sziandienę lovą ir pakėlė ant malkinės lygiai karės żirgą, saidoką, vilyczias, ragotinę, kardą ar kalaviją, visų-meilingąjį nabasztiko tarną, pėdsakius ir sakalus, o vargdieniams namų padargą; ir ugnį po malkine sukurus degino. Pradėjus dumams rukti, Tylusonys ir Lydusonys ėmė vėl giedoti, garbindami darbus ir veikalus nabasztiko, beje: jo karės żygius atliktus ir neprietelius pergalėtus, tankiai żmona

a) Lepner IX. s. 86.
b) Kraszewski wspomnienie Wolynia, Polesia i Litwy. T. 1. fol. 80.
c) Volgt. Preus. Geschich. B. 1. s. 564. Lasicius in libro citato pag. 57.

a) Lucas david B. 1. s. 141.

savo vyriszkio gailėdama lygiai su savo nabasztiku deginosi. *a*) Tûmi tarpu, kaip sakiau, raudės vis raudojo ir aszaras laszino į kauszelius, kiti mecziojo į ugnį nagus meszkos ir luszio, idant nabasztikas lipdamas į augsztybes per žiaurų kalną galėtu įsikibti, kiti pusdami į trimitus trubyjo. Kad jau viena liepsna malkinė tvaskėjo, staigu Lydusonys deganczias žvakes augsztyn keldami suszuko, regime nabasztiką ant balto žirgo žibancziûse ginklûse, ant peczių sakalą sedintį ir į dangų lenkiantį didžioje draugėje. *b*) Kiti lydėtojai, veizėdami į dangų, atsiliepė tais žodžiais: „keliauk, vargali, laimingai į antrą gyvenimą, kuriame nebnovys tavęs daugiaus nė kraugerys Vokietys, nė pasalus Gudas; bet tav tenai abudu vergaus amžinai". Sugruzdėjus nabasztikui, supylė pelenus į molinę ar akmeninę indą ir tenai segeles, auskarus, žiedus. karolius, aukso retėžius, senovės piningus ir kitus brangius daigtus sudėję, ant galo pastatė ją į kapus tokiu budu padirbtus:

Apsukurtinai padėjo ant žemės kelias eilias akmenų, it pacziame viduryje to rinkio, suskliautė keturis plokszczius akmenis, tarp kurių įstatė minavotą sudą su pelenais, kur ir lakanką su aszaromis įdėjo; jei nabasztiks buvo garsus karei vis, daug neprietelių pergalėjęs, tad ant gelžinės grandies sumovę kaukoles garsiųjų jo neprietelių pûtos indos apaczioje padėjo, ir vis tai uždengė penktûjû akmeniu. Kartais vietoje tų ploszkcziųjų akmenų krovė krosnį, į kurią minavotus daigtus, beje: indą su pelenais, lakankas su aszaromis ir kitus molio stotkelius su gėralu sudėjo ir akmenimis užkrovė. Nû tos indos grindo akmenis eiliomis į visas puses it žvaigždės spindulius arba aiszkesniai sakant rindas akmenų it kaip ratpėdžiai į stabulę sukalti. Ant galo tą žvaigždę akmenimis iszgrįstą ir krosnį apipylė smilczių kalnu, į kiauszį pavėdu, kurio didelumas buvo pagal didumą garbės mirusiojo; vadino jį szventu rûgu, todėl jog niėksai negalėjo jo pakuszinti; nesgi virsziaus regėjome, jog kapai jų buvo už szventą vietą turiamį. Tokį rûgą arba kapus pylė visûtinai ne vieną dieną, bet per kelerius metus, ką gal manyti nû kapų Parutės arba Birutės Palangoje, Žyvilės ir Lietuvos karaliaus Mintauto arba Mindovės pas Naujapilį, Gedemino didžiojo kuningaikszczio Panemunėje. Supilti tą rûgą arba kapus mirusiûjui kožnas sav turėjo už visųdidžiausią gûdą; nesgi sziądien dar noris saujalę žemių ant nabasztiko laidojant antbėręs, tarias jau tûmi vis jam atlikęs, kûmi kaltu yra buvęs, ir taip sziądien dar yra tariama į neturtingą skolininką „užmokės, sako, su lopeta" kad bent ant kapų benuskubėcziau, arba garbė Dievui dar ant kapų užlenkiau nabasztiką, ir daug už didesnį daigtą tur sav smilczių saujelę ant nabasztiko antberti, ne kaip bažnyczioje už jį pasimelsti. Tokių kapų yra dar sziądien visoje Lietuvoje didės daugybės, nevisados įpatingų, bet tankiai gretu po kelis szimtus vienûse laukûse, už vis didė daugybė jų yra Rogacziavo pilės laukûse, pa-Niperyje, kuriûs sziądien paprastai Skytų arba Kailinûczių Karalių kapais vadina, regis, jog ir pilė pati Rogaczevo yra praminta nû tų kapų, rûgu vadinamų: Gudai arba Lenkai vadina jûs sziądien savo kalboje *Kurhany;* girdėjau pasakojant, jog apie Naujapilę vadinąs svietas tokius kapus *Lotevki*, tai yra Lietuvių kapai. Paskesniûse dar laikûse, jau krikszczionimis tapę, nebdegino nabasztikų, bet į žemę laidojo, pridėdami kardą arba kirvį, motriszkomsioms varpstę ir kûdelį, midaus plėszką, ir vakartę, ant galo pariszę po kaklo nabasztikui raiszczio kertę piningų imezgę ant kelio. *a*)

Lydėtojai taip palaidoję nabasztiką, lig nepargrįžę da namon, dalyjosi jo pelnu tokiu pragumu. Perdalyję palaku nabasztiko į tris dalis, iszdėliojo jûs trijose vietose atstu n kito kitos, visųbrangiausias daigtas buvo padėtas visųtol miausiai, jû blogesnis artesniai, visųprastasis it artyje, tad lydėtojai raiti nokėsi ir kurs pirmesnei prijojo prie visųtolimes nės dalies, tam ji teko, antram antroji dalis, o treczíam tre czioji pagal jų greitumą ir skudrumą. Nû to Wulfstans, bu vęs 10 amžiuje Žemaicziûse, sako: mirdami Žemaicziai pali kimą savo ne gentims, bet narusiesiems iszdalyja. Paprast pirmûju ir visųgerûju palikimu mirusiojo buvo ginklai, pa kui drabužiai, ant galo niekniekiai. Jei nabasztikas buv vargdienis, tad iszdėliojo piningus tokiu pat parėdimu, pr kurių lydėtojai taippat nokėsi, ir kurs buvo pirmesnis, tas sa pirmąjį piningą gavo. Tokią noksinos vadino *Triesinu* nû žodžio triesti arba bėgti. Sziądien dar mylimûsius daigtu mirusios jaunomenės tėvai pardûti svetimam už abydą sav t rėtu, bet paprastai iszdalina jûs bendrams, idant dėvėdar jûs minavotu nabasztikėlį. Taip palaidoję nabasztiką ir p sidalyję jo pelnu, lydėtojai pagrįžo į jo namus, kuriûse buv patiektas valgis su gėryne, *stypu* vadinamas nû žodžio stipt tai yra mirti, nesgi sziądien dar Žemgalis arba Kurszinink senu įprocziu sako: „musų Janis nûstipa", beje: musų Jon (Jonas) nustipo, tai yra numirė. Czia reikėjo nabasztik karszincziams nevien lydėtojus, bet ir nûmirėlius vaiszinti raginti, ką atlikdavo didei tyliai tokiu parėdimu. Trobo grynoje stalus padengė, taures ir kauczus, pilnus midaus alaus, pastatė. Lydėtojai tûm tarpu rinkosi tenai tyliai, k riems suėjus gaspadinė padėjo valgius ant stalo, taip siems nuliudusiems bestovint gaspadorius arba kas iszminti gesnis pratarė tûs žodžius lengvai: „Duszelės mirusiųjų, k rioms tie namai minavonę sziądien daro, garbingų ukinink tų namų, garsių vyrų karėje ir ukėje, gûdingų gaspadorių n mûse ir laukûse už to nabasztiko duszią ir palaidotas duszel jo tėvų, genczių ir visų tų, kurie pasirinko isz tų namų! E szete ant szio pasistiprinimo tokion vaiszėn, kokių musų t tai iszgalėjo, gėrėkitėsi tûmi valgiu, kaip kad mes gėrim jųsų minavone, valgykite malonios žemeliukės". Nutylėj valandėlę vėl toliaus sakė: „sėskite valgykite, kiek Diev jums leidžia". Tûm tarpu visi kiti lydėtojai, kaip saki nuliudę vis tylėjo it negyvi, akis į stalą įdurę, nekurie Di meldžiai tarp jų tarėsi, garûse valgių regį szaszûlėczius mi siųjų, tenai valganczius ir girdį jų sznabždėsį. Jei tûm lai szû lauke netyczioms sulojo, tad tûjau tarė, jog koki nors d szelė rugoja ir nenor į trobą eiti, kuri paskui baldysis po mus per visą metą; todėl liûbėjo szunį uždaryti, idant urzi mas nû žavietininko nepabaidytu kokios duszelės, einancz stypos valgyti. Gaspadorius nutylėjęs valandėlę ir apsiž gęs į visas puses vėl atsiliepė tais žodžiais: „Praboczyk dvasios mirusiųjų!" Vėl palytėjęs tarė: Su Dievu keliauk sav sveikos, laiminkite mumis gyvûjanczius ir tiems nama suteikkit pakajų. Keliaukite, kur jusų laukia, tiktai grįž mos, musų pievas, javus, daržus negadinkite". Visi žer kloniojosi į visas puses ir sakė: „nebėra, nė dvasios".

a) Procopius L. II. pag. 256.
b) Kojalowicz L. 1. p. 7.

a) Stryjkowski Kron. ks. 4. s. 143.
b) Karamzin histor. Gos. T. 1. s. 83.

Užmokėjo Už laikraszti.

"VIENYBE LIETUVNIKU"

T. Migauckas Worchester	$2,00
J. Aleksaitis Shaft	„1,00
S. Grigaliunas Edwardsville	„1,00
M. Petraitis Sprinfield	„1,00
S. Jankauskis Chicago	„1,00
A. Galinis Lost Creek	„1,00
V. Savage Parsons	„1,00
J. Urbonas Proctor	„1,00
T. Vilkaitis Mahanoy Plane	„2,00
A. Dubauckas „	„2,00
J. Bajorinas Ware	„2,00
J. Miller S. Baltimore	„1,00
L. Shuerb Brighton	„1,00
A. Rimkus Evergreen	„1,00
S. Grajauckas New York	„2,00
A. Valinczius Simsburg	„2,00
T. Simniszkis Quinsigamond	„2,00
M. Stalmakas Lewiston	„2,00
J. Morgan Burden	„1,00
J. Rinkevitch Sugar Notch	„1,00
C. Andrews Thomas	„2,00
A. Michalovski Logalhanna	„2,00
J. Rindeika Milltown	„2,00
J. Gedminas Bridgeton	„2,00
M. Szlakis Mckees Rochs	„1,00
J. Villis Stony Creek	„1,00
N. Urbanas Chicago	„2,00
A. Miller St Louis	„1,00
V. Žilinskas Shenandoah	„1,00
S. Czekas Roslyn	„2,00
J. Kasper Springvalley	„2,00
V. Kalinauckas Plymouth	„1,00
M. Paltinavyczius Melrose	„1,00
A. B. Valiukas Homestead	„1,00
J. Skinkaitis Brooklyn	„2,00
P. Skunski Chliveland	„1,00
V. Daimanta Plymouth	„1,00
M. Dolton Jermyn	„1,00
J. Tampauckas Morea	„2,00
J. Smaidžiunas „	„2,00
P. Skripkevyczius New York	„1,00
J. Skrinckis „	„1,00
J. Macevyczia Plymouth	„1,00
V. Sarpalius Durge	„2,00
A. Branickas Pittston	„1,00
S. Alyta Plymouth	„1,00
J. Vaicziulis Quinnesee	„2,00
P. Naujokaitis Pittsburgh	„2,00
P. Lorantz „	„2,00
J. Januszonis Hudson	„2,ao
V. Burtinįkas Roanoke	„1,00
A. Zuikis Philadelphia	„2,00
V. Turavckas „	„1,00
K. P. Szernas Chicago	„1,00
K. Petrika Mahanoy City	„2,00
J. Matulis Pittsburgh	„1,00
J. Lutkus Bartonsville	„1,00
J. Jokimanas N. Amhertt	„2,00
V. Kasper Hurdwick	„1,00
J. Jankauskas Waterbury	„1,00
J. Daukszis Gilberton	„1,00
K. Rokas Chicago	„1,00
S. Yurjevicze Padwolocziska Galits	„7, Guld.
J. Szemszis Du Bois	„1,00
V. Pautienis Waterbury	„2,00
J. Urban Carbonedo	„1,00
J. Urbanas Catasaqua	„1,00
J. Viszcziulis Putney	„1,00
J. Andrulis Amsterdam	„2,00
J. Kasparavicz Mechanicsville	„2,00
A. Ruksztelė Florence	„2,00
J. Žilinski Mt. Carmell	„1,00
J. Szlepovicz New Castle	„2,00
V. Blažys Scranton	„2,00
K. Eringis Chicago	„2,00
J. Kovarski „	„1,00
J. Szabrinskas Waterbury	„3,00
K. Masis Pittston	„2,00
A. Glinckas Shenandoah	„2,00
M. Urneviczia „	„2,00
M. Valinkeviczius „	„2,00
V. Orinta „	„2,00
A. Dvilinskas „	„2,00
V. Szne'deris „	„2,00
J. Mickus „	„2,00
P. Mareinkeviczius „	„2,00
A. Žilinskas „	„2,00
J. Juraitis „	„1,00
J. Lanauckas „	„1,75
A. Danileviczius „	„2,00

Knįngos

pargabentos isz užmarės:

Maldų knįgos,

Aukso Altorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu	2.25c., 2.75c., 3 25c., 4.00c., 4.50c., 5.00 ir 5.50c.
Senas ir naujas Aukso Altorius	$2.25 ir 2.75c.
Garbe Diewuj ant auksztybės „ „ „	$2.00-
Balsas Balandėlės	1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Knįga giesmių arba Kanticzkos „	75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikslo kanticzkų	75c.

Istoriszkos dvasiszkos įtalpos knįgos,

Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl.	25c.
Istorija seno istatymo „ „ „	35c.
Gyvenimas Marijos „ „	25c.
Menuo Szwencziausios Marijos Panos	30c.
Sopulej Motynos Diewo „ „	20c.
Evangelijos be apdarų 75c., o su apdarais	1.25c.
Gywenimaj Szwentuju, ant visų metų koznos dienos, pirma, antra, treczia ir ketvirta dalis už kožną dalį po „ „ „	75c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro „	10c.
Stebukłai Dievo Szvencz. Sakramente	40c.

Įvairios dvasiszkos knįgos,

Pokilis Szventųjų „ „ „	15c.
Iszguldimas metiniu szwencziu labai naudinga kningelė	10c.
Mokslas Rymo kataliku „ „	50c.
Kas yra griekas? „ „	20c.
Nekaltybė „ „	30c.
Vartai dangaus „ „	20c.
Garsas apie bajsybes Diewo sudo	35c.
Raktas į dangų „ „	20c.
Didžioji nedėlia „ „	5c.
Kaip Sumeniją nuspakajįti „	20c.
Vadovas į dangų „ „	50c.
Prisigatavojimas ant smerczio „	50c
Draugija dėl duszių „ „	5c.
Lietuviszkos miszios „ „	10c.
Žine apie gydymą ligų kuno ir duszios, apie Liuterį ir Kalwina	1.00c.

Istoriszkos knįgos svietiszkos įtalpos.

Istorija Lietuvos „ „ „	50c.
Aplinkrasztis kun. Petravyczlaus į Vilniaus dżiakonystės kuningus 1870 m. „	10c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži knįgutė kurioje apraszyta visi musų prietikiai su lenkais nů pat krikszto Lietuvos	5c.
Žiponas bei žiponė „ „	50c.
Žirgas ir valkas „ „	25c.
Vytautas didis Lietuvos kunįgaikasztis	40c.
Apie senovės Lietuvos pilis „	20c.
„Auszra" keturių metų puikiūse apdarūse po $1.25 kninga, visas perkant	4.00c.

Knįgos poetiszkos.

Senkans Jurgis „ „	25c.
Vitolio rauda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knįgos	1.25c.
Dūnelaiczio pavasario linksmybės	15c.
Konradas Valenrodas „ „	10c.
Tėvyniszkos giesmės „ „ „ „	5c.
Jūkaunos dainos „ „	5c.
Naujos dainos „ „	10c.
Birutės dainos „ „	10c.
Tėvynainių giesmės „ „	40c.
Pirmutinis degtinės varytojas puiki komedija	10c.

Apysakos.

Palangos Juze, linksmi skaitymai „	25c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo	20c.
Pajudįkime vyrai žemą, puiki apysaka paraszyta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knįgutės „Kas teisybė tai ne melas	25c.
Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm	30c.
Mužikėlis „ „ „	15c.
Pasakų kninga „ „	25c.

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios knįgos

Lietuviszka Gramatika paraszyta kunįgo Mikolo Mieżinio	50c.
Abėcėla „	30c.
Elementorius lietuviszkas „	15c.
Kninga dėl iszsimokinimo rokundų	25c.
Kninga dėl iszsimokinimo visasvietinės kalbos	15c.
Apie buwimą Diewo „ „	10c.
Grieszninkas priverstas metavotis „	15c.
Pamokslai apie trusą „ „	5c.
Talmudas ir musų žydai „ „ „	10c.
Szkala su kalba „ „	25c.
Prieszauszris „ „	20c.
Kaip įgyti pinįgus ir turtą „	25c.
Girtybė „ „	10c.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolių valdžia	10c.
Kalendorius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m.	25c.

Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5 centus.

KNINGOS

ŁOCNOS SPAUSTUVĖS.

Istorija Katalikų Bažnyczios, „	1,00
Europos Istorija su žiamlapiais „	50 ct.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk.	
Žemaiczių Motiejus Valanczianskas,	25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba,	20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės	1,00 ct
Apieka Diewo „ „ „ „	$1,00.
Bolesławas arba antra dalis Genowefos	30 ct.
Du pujkus apraszymaj apie nedorybą žydo ir piktą augynimą wajku „ „	$1,00.
Historije gražios Katrukos ir jos wysoki atsy. tykimaj „ „ „ „ „	10 ct.
Historije apie gražą Magelona, duktery karalaus isz Neapolo ir apie Petra karejwi	40 ct.
Historije isz łajko Francuzkos wajnos Afrikoj „ „ „ „	30 ct.
Istorija Septynių Mokintojų ir Lietuvio Sapnas	50c
Jurgis Miłosławskis „ „	80 ct.
Juozapas Koniuszewskis arba kankinimas Unijotu po waldže maskolaus „	50 ct
Konstytucyje del darbininku „	10 ct
Namelis pusteliniko paraszytas del pujkiu Lietuwniku „ „ „ „ „	75 ct.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz łajko ponawojimo Nerono „ „ „	80 ct.
Pujkus apraszymaj tikru atsytikimu isz czesu wajnos 1863 metu „ „ „	40 ct.
Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. o abdarytas „ „	$1,00 $1,25.
Pujkus apraszymas apie Lietuvą „	$1,00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „	$1,50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery Filypo Karejwio „ „ „ „ „	50 ct.
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis	
Tykra tejsybe isz Suwałku gubernijos	15 ct
Szwiesa Diewo „ „ „ „	65 ct.
Titkus Persų Karalius, „ „	25 ct.
Užsystanawik ant to geraj „ „	50 ct
Witas ir Korynna historije isz łajko perse kiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana	95 ct

ISTORIJA Katalikų Bažnyczios gaunama yra pas Rev. A. Burba Plymouth Luz. Co. Pa. Box 1053, pas Rev. P. Abromaitį Jordan st. Shenandoah, Pa. kasztūja $1oo.

Chamberlaine's Eye and kin Ointment.

Tikra gydykla nů kroniszko sopėjimo akių, dedervinių, galvos nuparkimo, kroniszkųjų skaudulių, drugio skaudulių, iszbėrimų, niežų, nusibrozdyjimų, papų bei homeroidiszkų skaudulių. Yra tai vėsinanti ir stapdanti skausmus gydykla. Szimtai ligonių pagijo per ją, kada jau jokios liekarstos negelbėjo. Parsidūda dėžutėse po 25 ir 50 centų visose aptiekose.

Vaistas (liekarstos) nů paralyžiaus.

Chamberlain & Co., Des Moines, Iowa, geidžia apgarsįti svietui, jog jie gamina geriausius vaistus nů kosulio, perszalimo ir paliaukių. Tas vaistas tůjaus palengvina ir iszgydo nů perszalimo veikiaus nei kokios kitokios gydyklos. Yra tai garsiausias ir labjausiai prasiplatinęs vaistas ir ant kurio galima pasitikėti. Yra tai vienintėlis vaistas nů perszalimo. Jo vertą suprasi tik jį isz mėginęs. Parsidūda po 25 centus, 50 c. ir $1 visose aptiekose.

Keleiviai turi paklausyti ką sako p. C. D. Cone garsus patronas isz Parker, Dakotoje; „Asz niekad — sako jis — neiszeinu isz namų be bonkutės Chamberlaino Colic, Cholera ir Diarrhoea vaisto ir daugelije atsitikimų nelaimėje turėjau pagelbą ir niekad nebuvau apviltas". Parsidūda visose aptiekose.

p. William T. Price, sądoros sudžia isz Richland Nebraskoje turėjo gulti į lovą pereitą rudenį isz priežasties smarkios nevralgijos kryžiuje, bet vartodamas Chaberlain'o Pain Balm pasveiko ir galėjo dirbti. P. Price sako: Vaisto to vertė neiszpasakyta. Tegul kiekvienas turintis rheumatizmą, nevralgią ar taip skaudėjimą strėnose pasinaudoja tůmi vaistu, o tą patį pasakys. Parsidūda visose aptiekose.

Broliai Lietuviai!

Jaigu tropįtusi kam buti Wilkes-Barre, o turėtumėte kokį nors reikalą, galite atsilankyti pas manę, o gausite tikrai prieteliszką rodą visokiūse reikalūse. O teipgi prietam laikau

SALIUNĄ

ANT KAMPO

E. Market & Canal Sts. No 184.

netoli nů Lihigh Valley dipo. Jums žinomas

PRANAS KUNCA (Koons).

Apsisaugok nů kosulio!

vartodams Dr. Glenn'o garsųjį nů kosulio sirupą. Jame nėra Laudanum, nei kito kokio blėdingo primaiszymo. Pamėgik tik jį, o persitikrįsi apie jo pastebėtinas įpatybes. Prekė 25 centai. Pagamįta **P. M. BEVAN'E PLYMOUTH PA.** gali gaut pirkti kur nori.

Broliai Lietuvinikai

Dūdu žinoti Jums, jog asz užsidėjau saliuną ir pas manę galima gauti visokių gėrymų, arielkų visokių vynų, alaus, o taipogi puikių cigarų. Užpraszau visus insidėti, jog mano antraszas:

Geo Gruber 31 ant 25 So Front str. Hudson N. Y.